

# CURIERUL JUDICIAR

REVISTĂ DE DOCTRINĂ-JURISPRUDENȚĂ-LEGISLAȚIUNE-ECONOMIE POLITICĂ-FINANȚE-SOCIOLOGIE

DIRECTOR:

**I. GR. PERIȚEANU**

fost Ministru, Avocat

Președintele Uniunii avocaților din România

PRIM REDACTOR:

**ALEXANDRU VELESCU**

Doctor în Drept, Avocat

FONDATOR:

**ION S. CODREANU**

Avocat

## COMITETUL DE REDACȚIE:

**Traian Alexandrescu**, fost decan al Baroului de Ilfov Avocat; **Alexandru Cerban**, Profesor Universitar, Avocat; **Iosif Gh. Cohen**, Consilier la Consiliul Legislativ, Avocat; **N. Jac Constantin**, Președinte la C. de Apel București; **E. Cristoforeanu**, Dr. în Drept dela Roma, Avocat; **Radu Dimiu**, Magistrat la Trib. Ilfov; **Vintilă Dongoroz**, Conferențiar universitar, Avocat; **D. Gălășescu Pyk**, Profesor Universitar, Avocat; **C. Sipsom**, Profesor Universitar; **C. A. Stoeanevici**, Conf. univ. Membru al Consiliului Legislativ; **Gr. L. Trancu-Iaai**, fost Ministru, Avocat; **Hariton Udrea**, Judecător Trib. Ilfov și **Petre Vasilescu**, Profesor Univesitar.

SECRETARI DE REDACȚIE:

**E. C. Decusară** Dr. în Drept din Paris, Directorul Statisticeii Judiciare; **Ionel I. Codreanu**, Doctor în drept din Paris, Avocat

## SUMAR

— *Câteva observațiuni critice asupra regulamentului de comunicarea actelor de procedură prin poștă*, de Teodor I. Diaconescu, magistrat;

— *Inscrierea sentințelor de divorț la ofițerul stării civile*, de Petru Vignali, avocat.

### JURISPRUDENȚĂ ROMÂNĂ

— Inalta Curte de Casație și Justiție s. I: *Maria D. G. Constantin* cu *Marin D. I. Constantin* (Legea accelerării. Timbru. Acțiune sau act procedural insuficient timbrate. Nerelevarea la termen din oficiu sau de părți. Se poate face în orice stare sau instanță s'ar găsi procesul);

— Idem s. II: *Soc. Creditului Funciar Iași* cu *M. și G. Brenner Hehler* (Legea conversiunii. Motiv de recurs special formulat pe baza art. 68 din legea conversiunii din 1934. Trebuie formulat în timp ce recursul este pendinte, nu și în fața Secțiunilor Unite unde recursul se află pentru cercetarea constituționalității legii creditului);

— Idem, idem: *Abraham Hess, recurs penal* (Basarabia. Notari publici. Infracțiune comisă în exercițiul funcțiunei lor. Nu le este aplicabil art. 493 proc. pen. rom.);

— Idem, idem: *Banca Națională a României* cu *Popa Scron* (Legea conversiunii. Suspendarea executării pe baza art. 68. Apel contra hotărârii primei instanțe. Ce termen se aplică);

— Idem s. III: *Spiru Lichiardopulos* cu *Amalia Carli* și a. (Vânzare. Vas de comerț sub pavilion român. Vânzare fără aprobarea Dir. Economice. Nulitate de ordine publică. Dacă poate fi invocată de însăși vânzătoarea vasului. Soluție afirmativă);

— Idem, idem: *Ministerul de Finanțe* cu *Maiorescu C. Tărtășescu* (Autoritate de lucru judecat. Acțiune întemeiată pe deținere fără titlu; alta pe îmbogățirea fără cauză juridică);

— Tribunalul Ilfov s. II com.: *Sc. și N. Georgescu-Fuerea* cu *Judele Sindic al Băncii Franco-Române* (Poprire. Titlu executor emanat dela o secție comercială. Nu se poate înființa poprirea de către această secție);

— Idem, idem: *Banca Lazaris* cu *M. Weinbaum* (Poprire. Titlu executor emanat dela o secție comercială. Se poate înființa poprirea de către această secție).

### JURISPRUDENȚĂ STREINĂ

— Casația italiană I (Fraudă și simulație. Act scris cerut ad substantiam. Proba simulațiunii. Act public. Forța probantă. Inceput de probă scrisă. Confesiune);

— Idem, idem (Cesiune de drepturi litigicase. Condițiuni. Efecte. Cesiune de patrimoniu succesoral. Drepturile creditorilor);

— Idem, II (Societate anonimă. Bilanț. Sumă înscrisă la debit. Efecte);

— Idem, III (Concurență nелеală. Firmă și nume comercial. Societate în nume colectiv dizolvată. Noi firme. Denumirea de succesori ai firmei încetate);

— Idem, idem (Mandat. Privilegiul și dreptul de retenție al mandatarului. Revocarea mandatului);

— Casația franceză, s. crim. (Părăsirea familiei. Delict faptuit. Rate neplătite. Plata în cursul instanței. Ineficacitate. Art. 454 c. p. r.unificat);

— C. Ap. Paris (Asigurarea creditelor comerciale. Debitor ungar. Decret ordonând plata creditorilor streini în monedă depreciată. Transacție acceptată de creditorul francez cu aprobarea soc. de asigurare. Condamnarea la indemnizarea asiguratului);

— C. Ap. Rennes (Responsabilitatea medicului din cauza aparatelor pe care le utilizează) cu Nota d-lui H. Udrea, magistrat.

## CATEVA OBSERVAȚIUNI CRITICE ASUPRA REGULAMENTULUI DE COMUNICAREA ACTELOR DE PROCEDURA PRIN POȘTA

Ne aducem aminte câtă vâlvă a stârnit acum vreo doi ani decretul pentru înființarea eforiilor judiciare. O furtună de proteste, unele din ele de o tărie fără precedent, s'au deslănțuit împotriva lui prin presă, prin întrunirile avocaților acționând în calitate lor de exponenți ai justițiabililor și chiar și dela tribuna parlamentului, încât în cele din urmă el a trebuit să fie scos din vigoare într'un mod care continuă a purta și astăzi pecetea unei curiozități juridice. Motivul a cărui examinare ar depăși cadrul observațiunilor de față, era acela că prin decretul de care e vorba, înstituind într'adevăr noi taxe, în treacăt fie zis, cea mai mare parte din ele mai mult decât modice, s'ar atinge în mod grav unul din principiile care rezidă la baza justiției — gratuitatea — și că puterea de plată a împričinaților fiind ajunsă la maximum, justiția ar deveni din această cauză o pură ficțiune.

Nu tot așa a fost însă și cu regulamentul de care ne ocupăm, elaborat și pus în aplicațiune în același an cu decretul, putem să-l numim nefericit, despre care am amintit mai sus. Deși prin el s'au prevăzut în sarcina justițiabililor contribuțiuni cu adevărat simțitoare, dublând dacă nu chiar triplând cheltuielile ce necesitau până atunci un proces, cu toate acestea însă niciun glas, unul singur măcar, fie el cât de platonice, nu s'a ridicat de nimeni și de nicăieri și împotriva lui. Spunem toate acestea pentru că aplicațiunea lui a învederat încă dela început o serie de lacune și de neajunsuri din care cauză în loc să faciliteze cum era de așteptat mersul justiției, din contra prin unele din dispozițiunile sale a constituit un impediment la rezolvarea cât mai grabnică a litigiilor. Cu părere de rău trebuie să mărturisim că n'am putut vedea în el, nici pe departe, acel pas de progres excelent care va avea efectul să îmbunătățească simțitor procedura corectă a instanțelor judecătorești cum îl considera Curtea de Apel din Târgul Mureș (1) și nici nu ne-am putut ralia la opiniunile d-lui profesor Eugen Herovanu, după care „dispozițiunile re-

1) Vezi expunerea de motive a regulamentului.



gulamentului sunt destul de suple pentru a se putea adapta împrejurărilor și necesităților curente" (2).

Sistemul ce îndeobște se practică și astăzi pentru comunicarea actelor de procedură prin poștă este aproape identic cu cel practicat mai înainte de introducerea regulamentului, cu deosebirea că de data aceasta, se percep taxele de porto poștal și care mai înainte erau inexistente. Astfel în marea lor majoritate, părțile evită sistematic a se folosi pentru predarea citațiilor și a celorlalte acte de procedură, de serviciile organelor poștale și de formularele-tip statornicite prin regulament. Ele și implicit și instanțele recurg ca și mai înainte tot la notarii și agenții polițienesci dovediți a fi fost în totdeauna niște înmănuatori ireproșabili. Dar la serviciile lor, vorbind în special de notarii și secretarii comunali, se mai face apel pentru că ei pot fi găsiți pretutindeni, în fiecare comună și în fiecare sat, ceea ce nu s'ar putea spune și despre agenții poștali. În actuala organizare poștală, oficiile și în deosebi acelea autorizate nu au la îndemână un număr suficient de agenți de legătură, care să deservească toate comunele și satele din împrejur. Numai datorită acestui fapt ni-a fost dat să vedem cum pentru predarea unei citații adresată recomandat unui martor, locuitor într-o comună situată la 25 km. de sedul instanței, respectivul a fost invitat să se prezinte personal la oficiu spre a-i fi predat actul. Bietul om, care nu știa despre ce poate fi vorba, n'a mai stat mult pe gânduri, s'a înfățișat, a primit citația prin care era chemat ca după vreo 10—12 zile să compară în fața instanței, situată în același loc cu oficiu, plecând, cum era și natural, foarte perplex de acolo. În urmă a avut el grijă să prefundă... speze, dar cine a mai avut răgazul să-l asculte! Iată numai una din cauzele pentru care împričinații se văd nevoiți să renunțe și credem pe bună dreptate, la serviciile ce le oferă poșta cu regulamentul ei.

Articolu 2 prevede că sunt supuse la taxa portului poștal, citațiile, copile de pe acțiuni, chemările la interogator, notificările, somațiunile, cărțile de judecată, sentințele, deciziunile și alte acte emanând dela judecătorii, tribunale, curți și alte instanțe judecătorești sau administrative sau dela părțile interesate și în baza legilor și regulamentelor în vigoare sau care vor permite acest procedeu în viitor. Și cu asta punct.

În legitimarea taxelor introduse prin regulament regia poștelor și telegrafelor invoacă cu întâietate motivele că este o administrație de sine stătătoare, cu un buget autonom și că aceste taxe nu reprezintă decât contravaloarea serviciilor ce ea le prestează. Dacă-i așa, pentru ce sunt supuse atunci la plata lor numai actele singuratece de mai sus și nu și dosarele, unele din ele foarte voluminoase care, la stăruința părților, pleacă și se întorc din comisi rogatorii sau se cer, în interesul cauzei lor, procurate dela alte instanțe și pentru transportul cărora poșta face într'adevăr servicii importante, fără ca ele să fie remunerate? Pentru că — răspundem tot noi — poșta s'a văzut în imposibilitate de a fixa *a priori*, fie chiar și cu aproximație, cuantumul taxelor necesare transportului acestor dosare, diferind între ele după greutate. Instanțele, în al doilea rând, n'ar putea nici ele ști greutatea, pentru ca în baza ei să pretindă părților valoarea timbrelor, decât transformându-se în sucursale de ale oficiilor poștale sau chiar în niște... veritabili

negustori, cu balanța la îndemână, cu tarife, etc. Aceasta fiind nici vorbă excius, ele s'ar vedea atunci nevoite, pentru a nu cădea în delicata situațiune, în care se găsea *Schylak*, eroul lui Shakespeare din Neguțătorul din Veneția și pentru a putea pretinde atât cât trebuie, să trimeată mai întâi dosarele la oficiu, să fie cântărite acolo, să afle costul, pe care apoi, dibuind părțile, să li-l comunice și lor!

Un neajuns ce trebuie neapărat semnalat pentru că are repercusiune asupra însuși mersului justiției, rezultă din aplicațiunea acestui regulament este următorul. Părțile, presupunând că, fie el, fie reclamantul, fie amândoi împreună, domiciliază în alte localități decât sediul instanței, primind sentința în lipsă, o atacă în termen prin opoziția, pe care o înaintează fără a-i anexa și timbrele de porto poștal necesare citațiilor. Acestea neputând fi emise, cursul procesului se vede pur și simplu întrerupt și dosarul îndrumat la arhivă până când reclamantul, exasperat de așteptare, interesându-se, află cu surprindere că procesul său stă pe loc pentru un motiv, de care foarte greu se lasă convins. Să-l obligi să depună timbre își va răspunde că n'a făcut el doar opoziție sau își va obiecta de ce nu a fost despre aceasta anunțat mai din vreme. Tot astfel și în cazul înaintării unui recurs în contra unei decizii sau în contra unei sentințe pronunțate sub regimul procedurii din Transilvania. Potrivit art. 80 din regulamentul judecătorilor și art. 135 și 136 din pr. civ. ard. părțile trebuie să înștiințate în prealabil despre înaintarea dosarului. Dar recurentul nu depune timbrele de porto poștal pentru comunicarea încheerilor respective. Fără această formalitate însă dosarul nu poate fi expediat instanței de recurs, nimerind acolo unde vrea regulamentul de care ne ocupăm, prin art. 72, adică la arhivă, iar intimatul așteaptă în acest timp să fie invitat a participa la judecarea recursului! Dosare de acest fel zac cu zecile la arhivă. Unele instanțe obișnuiesc să sormeze în scris părțile să depună timbrele de porto poștal pentru a se putea astfel continua procedura. Lăsând la o parte faptul că acest exces de zel nu și-l poate permite decât instanțele care nu au a se plânge de prea multe lucrări, aceste somațiuni însă, de vreme ce ele se trimit prin poștă, trebuie să fie supuse și ele la taxa portului poștal, pentru ca cei ce le expediază să nu devină contravenienți. Dar cine să plătească acest porto poștal și, mai ales, unde am ajunge cu acest procedeu de natură să împovăreze instanțele cu lucrări de care în altfel ar fi dispensate? În mod inevitabil un sentiment de îndoială se înfiripă, răspândindu-se tot mai mult în masa justițiabililor, cari în încetineala justiției nu pot vedea decât o zădărnice a satisfacerii intereselor lor. Puțini vor fi aceia, cari să înțeleagă însă că această tergiversare nu se datorește instanțelor.

O dificultate care de data aceasta nu mai derivă din defectuozitatea textului, ci din interpretarea ce în mod greșit i se dă de forurile diriguitoare ale poștei, este aceasta. Într'adevăr, articolul 5 rânduește că actele de procedură privind afacerile civile, penale și administrative *scutite de timbru fiscal*, sunt admise a se preda sau comunica prin poștă cu păstrarea formelor legale; în acest caz taxele poștale sunt suportate de autoritățile, care emit asemenea acte și vor fi plătite regiei autonome conform convențiilor ce vor trebui să fie încheiate în prealabil cu regia autonomă a poștelor. După cât știm, o atare convențiune n'a

2) Ibidem.



fost încheeată până astăzi de Ministerul Justiției. O-misiunea aceasta, pe care am dori-o cât mai îndelungată, nu poate fi însă decât în avantajul ministerului, pentru că de unde să mai plătească cu bugetul lui atât de firav.

Deși, după cum se vede, dispozițiunile acestui articol sunt mai mult decât categorice în sensul că de scutirea de porto postal urmează a beneficia și actele care intervin în cauzele de asanare (art. 75 din legea datoriiilor combinat cu art. 3 din legea pentru modificarea art. 5, 14 paragr. 4 și 22 din legea timbrului dela 6 Iulie 1934), totuși poșta, prin organele sale de conducere, a pus în vedere printr-o lungă circulară oficiilor în subordine, să vegheze la stricta percepere a portului postal și pentru actele care intervin în asemenea cauze. Până nu de mult această circulară viza chiar și actele, care interveneau în cauzele în care părțile beneficiau, pe baza art. 23 din legea timbrului, de paupertate, prin urmare, de scutirea taxelor și timbrei fiscale. În cele din urmă s-a revenit în parte asupra ei (3), rămânând în vigoare și astăzi pentru actele din cauzele de asanare. Intemeiată, după cum am arătat, pe o interpretare greșită a art. 3 și din această cauză inoperantă față de instanțe, ea a avut însă de urmare că agenții postali de teama sancțiunilor prevăzute în art. 74 și a celorlalte cu caracter disciplinar, la care sunt expuși din partea conducerii, o execută întocmai, dând naștere la nemulțumiri și la discuții, absolut fără niciun rost și care ar putea fi înlăturate, revenindu-se cât mai în grabă asupra ei.

De mai bine de un an știm că se află gata înlocuit un proiect de lege așa numit pentru unificarea sistemelor legale de remiterea citațiilor și comunicarea celorlalte acte de procedură judiciară și administrativă prin intermediul serviciului postal și care în mod necesar ar avea de urmare abrogarea regulamentului.

Dar și lui i s'au găsit o sumedenie de lacune dintre care o parte au fost semnalate cu toată competența și în presa noastră juridică (4), astfel că am socotit inutil a mai insista și noi asupra lui. Ne-am limitat de aceea a examina, în linii generale, numai regulamentul și sistemul introdus de el, învederând lacunele și dificultățile, cărora le-a dat naștere și pe care le-am socotit mai însemnate. Spațiul nu ne îngăduie a insista mai pe larg și asupra propunerilor ce le-am avea de făcut pentru amendarea acestui regulament, care este cert că în actuala lui formă nu mai poate dăinui multă vreme. Vom menționa doar în treacăt că în primul rând se impune o pregătire temeinică a celor chemați să-l aplice pe teren, și dotarea oficiilor cu un personal suficient care să deservească absolut toate comunele și satele. Numai luându-se în prealabil aceste măsuri, regulamentul își va fi ajuns scopul pentru care în principal a fost elaborat, iar împricinații nu se vor mai vedea nevoiți să facă, ca și până acum, apel tot la notari și la agenții polițienesci. În al doilea rând se impune abolirea procedurii dovedit atât de nepractic de a se fixa timbre

de porto postal pentru fiecare act în parte. Din acest punct de vedere considerăm destul de fericită dispozițiunea cuprinsă în art. 3 din proiectul de lege, după care instanțele judecătorești și administrative, prin sentințele ce vor da, vor obliga părțile condamnate sau acelea care sunt în drept a suporta taxele — cu excepția ministerului public — și la plata taxelor de îndeplinirea procedurii prin poștă, care se fixează astfel, etc. Ea ar fi de natură să pună capăt unuia și celui mai principal din neajunsurile relevate de noi mai sus și de aceea am dori-o în viitor pusă în practică.

Luându-se în considerare aceste câteva observațiuni, ținându-se seamă de obiecțiunile ce s-au formulat proiectului de lege de către Curțile de Apel cărora le-a fost înaintat pentru examinare și căutând a evita piedicile de care nu ne îndoiim că însăși regia poștelor se va fi izbit, nădăjduim că se va veni cât mai în grabă, fie cu un nou regulament, bine studiat, complet și pus la punct, fie — și aceasta va fi cu atât mai bine — cu o lege, care să poată concilia și interesele poștei și acelea ale împricinaților și mai presus de toate, care să nu mai prejudicieze asupra unui cât mai accelerat mers al justiției.

TEODOR I. DIACONESCU

Doctor în drept dela Facultatea din București.  
Judecător șef Agnita (Târnava Mare)

## INSCRIEREA SENTINTELOR DE DIVORȚ LA OFITERUL STĂREI CIVILE

Textele de lege care privesc înscrierea sentințelor de divorț sunt după legea noastră (art. 246 și 276 c. c.) confirmate prin legea privitoare la actele stărei civile din 1928, intrată în vigoare la 1 Ianuarie 1930, iar după Codul Napoleon, art. 264 (art. 251, 252 modificate prin legea din 18 Aprilie 1886; art. 252 remodificat prin legea din 26 Iunie 1919).

Deosebirea între art. 264 c. fr. și 246 c. r. nu este numai formală în sensul că pe când legea franceză, în urma modificărilor enunțate, permite oricăruia dintre soții divorțați să ceară înscrierea, chiar prin procurator, legea noastră dă acest drept numai soțului beneficiar al sentinței cu condiția să se prezinte în persoană. Deosebirea este și esențială.

După codul francez divorțul nu rezultă deplin drept din sentința judecătorească rămasă definitivă; această sentință nu păstrează decât un caracter constatator al cauzelor care autoriză divorțul. Dar divorțul, ca și căsătoria, rămâne un act de stare civilă și numai ofiterul stărei civile poate să-l pronunțe (*Planier*, I. 1229, pag. 404). Codul Napoleon cerea chiar ca formalitatea să se producă în prezența ambilor soți, iar soțul care obținuse divorțul era obligat ca în termen de două luni să se prezinte ofiterului de stare civilă, după prealabila citare a celeilalte părți și în prezența a patru martori să ceară desfacerea căsătoriei. Acest sistem, menținut prin legea din 1884, din cauza scandalurilor la care dădea naștere a fost modificat prin legea din 1886, iar solemnitatea pronunțării divorțului a fost înlocuită cu o simplă înscriere care putea fi cerută și prin procurator.

După legea noastră, dimpotrivă, actul judecătorec este acela care pronunță desfacerea căsătoriei, acesta rămânând însă, din punct de vedere al actualizării, condiționat de formalitatea finală a înscrierii în termen legal.

3) Prin ordinul său circular nr. 185.374 din 17 August 1935, Direcția poștelor a dispus să se continue cu creditarea corpurilor de portării și a instanțelor când procedura se îndeplinește de grefe și pentru corespondența poștală în cauzele, în care părțile se servesc de acte de paupertate.

4) I. Mănescu: *Ardealul Juridic* nr. 9/1934, pag. 163; *Alex. St. Constantinescu*: *Revista Cercului Juridic Bănățean* nr. 1/1935, pag. 15.



Această formalitate are de scop ca soțul reclamant să-și poată reconfirma intenția de a persista în divorț, iar termenul de două luni căruia este supusă, sub sancțiunea nulității, dă posibilitate soților să se împace și să renunțe, prin neînscrisiere, la efectele despărțeniei.

Ofițerul Stării Civile nu are calitate de a examina validitatea actului care i se prezintă spre înscriere. După o jurisprudență a Curții de Casație s. I din 1923 .... ofițerul de stare civilă, potrivit art. 86 c. c., are obligația de a înscrie în registre hotărârile judecătorești asupra actelor de stare civilă ce i-au fost comunicate și nu are căderea de a examina viciile unei hotărâri judecătorești și nici de a refuza înscrierea ordonată (Cas. I, 129, 12 Febr. 1923, *Jurisprudența Generală* 1923 sp. 232; Jur. Rom. II, 1923; Pand. Rom. 1923, III, 115). Această jurisprudență vine a confirma că în materie de divorț transcrierea nu este decât executarea hotărârii (In acest sens, *Alexandresco* II, pag. 115; *Nacu*, Cod. comp., pag. 127).

Condițiunile înscrierii sunt: 1) sentința de divorț să fie definitivă; 2) înscrierea să fie cerută de soțul reclamant; 3) să fie cerută în termen de două luni; 4) soțul să se prezinte în persoană. În cazul când una din aceste condițiuni nu a fost îndeplinită, înscrierea nu este valabilă.

Doctrina românească și jurisprudența interpretează unanim art. 246 în acest sens (*Alexandresco*, pag. 62, 115, 123; *Nacu*, I, pag. 440, 38; *Hamangiu*, Cod. civ. adnotat I sub art. 246, pag. 300—301 paragr. 4; *Plastara* I, pag. 331 critică dispozițiunile codului nostru față de Codul Napoleon în ceea ce privește punctul 2).

Soțul în contra căruia s'a pronunțat acțiunea, nu poate cere înscrierea hotărârei de divorț (*Alexandresco* II, ed. 2, pag. 120; *Plastara*, I, pag. 331), iar soțul care a obținut hotărârea trebuie să se prezinte în persoană (*Alexandresco* II, ed. 2-a, 115, 120, 121; *Contra: Cantacuzino*, 702).

Consecințele sunt că se poate cere anularea înscrierii unei sentințe de divorț în cele 4 cazuri indicate și în cazul când aceasta a fost făcută de un ofițer de stare civilă incompetent.

Este deci nulă înscrierea unei sentințe care n'a rămas definitivă. Este nulă chiar înscrierea obținută „în baza unui certificat constatator că nu s'a făcut recurs în contra deciziei curții atunci când exista un recurs în rezulă care nu fusese încă respins” (*Alexandresco*, II, pag. 116).

Este nulă și înscrierea sentinței în contra căreia s'a făcut apel deși apelul poartă numai asupra consecințelor materiale ale divorțului (copii. In sensul acesta, Cas. I, 13 Ianuarie 1897, Bul. Cas. 1897).

Soțul pârît contra căruia s'a pronunțat divorțul nu poate în niciun caz să ceară înscrierea. Decretul nr. 1685 din 24 Noemvrie 1869 e categoric în acest sens. Unii autori critică sistemul codului nostru (*Plastara* I, pag. 331), dar cu prilejul desbaterilor la Senat a legii privitoare la actele stării civile, în ședința de Sâmbătă 10 Decemvrie 1927, d. M. Policrat cerând să se introducă o modificare la art. 14 din lege în sensul „ca ofițerul de stare civilă .... să fie obligat să înscrie divorțul indiferent dacă îi cere aceasta reclamantul sau pârîtul”, d. I. Crângu raportor răspunde că: „legeiuitoul, în materie de divorț, pe cale de excepțiune, derogă dela forța executivă a sentințelor investite cu formula executorie pentru că substratul economic și social al divorțului a fost desființarea lui. Nu trebuie să lăsăm divorțul la discreția ofițerului de

stare civilă sau a grefierului. Căsătoria trebuie să persiste în orice împrejurare și numai în cazul când soții socotesc că nu mai pot trăi împreună, numai atunci să li se dea dreptul ca într'un termen oarecare să meargă la ofițerul de stare civilă și să transcrie această hotărâre”.

În cazul când ambii soți au intentat acțiuni de divorț și judecata s'a pronunțat în favoarea și defavoarea ambelor părți, fiecare soț poate cere înscrierea sentinței pronunțate în favoarea sa și numai dacă aceasta a rămas definitivă față de el care este titularul acțiunii. În Franța, dimpotrivă, după textul art. 252 remodificat prin legea din 26 Iunie 1919, oricare dintre soți poate cere înscrierea sentinței care pronunță desfacerea căsătoriei. Într'un caz similar, recent, Curtea de Apel din București s. I, (decizia nr. 9, din 14 Februarie 1934) admitând argumentele invocate în acest sens de d. av. R. Budișteanu, constată că: „...după cum s'a arătat mai sus, soția exercitând calea apelului și acest apel fiind definitiv, soluționat prin deciziunea de mai sus, sentința care pronunță divorțul în favoarea sa, dobândind astfel putere de lucru judecat, numai dânsa era astfel în drept să ceară investirea cu formula executorie a deciziunii și respectiv transcrierea ei în registrele respective ale oficiului stării civile și în niciun caz soțul căruia sentința în favoarea sa nefiindu-i comunicată, nici nu a început a curge termenul de apel și nici nu a renunțat în vreun mod oarecare la dreptul de apel. Considerând că prin facerea cererii de investire cu formula executorie de către soț nu se poate trage concluzia unei renunțări implicite la dreptul de apel din partea soțului, deoarece în verificarea semnăturii de pe această cerere, făcută de curte conform art. 171 pr. civ. cu semnătura de pe acțiunea de divorț introdusă de soț la prima instanță se constată că semnătura de pe cererea de investire nu este a soțului intimat în prezența contestațiune. Că astfel fiind, contestațiunea de față susținută înaintea Curții numai pe aceste două motive, se privește ca fondată și cată a fi admisă anulându-se formula executorie pusă pe deciziunea de divorț a acestei Curți, etc.”.

Ultima parte a acestei decizii vine în confirmarea punctului următor:

Soțul trebuie să se înfățișeze în persoană ofițerului de stare civilă și nu este valabilă înscrierea făcută prin procurator. Deși unii autori susțin contrariul (*Neagu* I, pag. 469, nr. II; *Bonachi* I, pag. 418) trebuie să avem în vedere spiritul legiuitorului în titlul codului civil „Despre despărțenie” din care reiese împede voința acestuia ca orice act în materie de divorț să se facă de însuși soțul în persoană. Astfel dispozițiunile art. 225 care oprește pe soți a se prezenta prin procuratori în fața judecătorului, se extind și la înscrierea sentinței, iar dispozițiunile art. 276 care obligă pe soții despărțiți prin consimțământ mutual să se prezinte în persoană pentru a cere înscrierea la ofițerul stării civile, ne îndreptătesc în deducția că același sistem se aplică și la divorțul pentru cauză determinată.

Putem să mai cităm în sprijinul acestei teze art. 53 din regulamentul pentru serviciul actelor stării civile din 3 Dec. 1866, care glăsuia în același sens, de unde rezultă că spiritul legii a rămas în materie constant. De asemeni o sentință a Tribunalului Ilfov s. III din 1892 (*Dreptul* 40 din 1892) care a fost însă infirmată de Curte.

În mod cu totul excepțional derogă dela aceste prin-



cipii legea din 23 Decembrie 1916, legea autorizând luarea de măsuri în vederea stării de războiu, cu privire la familia și averea celor mobilizați care ratifică și completează decetul nr. 2791 din 15 August 1916. Art. 10 din decret autoriză, pentru cazul special al celor mobilizați în timp de războiu, căsătoria prin procurator special, iar legea, prin art. 17, extinde aceste dispoziții divorțului și înscrierii sentinței în următorii termeni: „când cel chemat sub arme obținuse divorțul printr-o hotărâre cu putere de lucru judecat, va putea obține înscierea prin mijlocirea unui procurator, cu procură făcută în modul arătat la art. precedent. În timpul cât va dura starea de războiu, până la încetarea ostilităților, soțul chemat sub arme este autorizat a se prezenta prin procurator în acțiunile de divorț în orice stare s'ar găsi pricina și oricare ar fi calitatea în care el ar figura în proces”.

Este vădit că dacă înscrierea prin procurator ar fi fost posibilă în orice condiții, după cum pretind autorii sus citați, legiuitorul n'ar mai fi simțit nevoia să intervie printr-o lege specială care să autorizeze aceasta în cazul excepțional al stării de războiu. Pe de altă parte, dispozițiile acestei legi trebuiesc interpretate restrictiv în favoarea acestui caz și nu se pot extinde prin analogie și altor cazuri de forță majoră.

E de prisos să insistăm asupra nulității unei înscrieri operate peste termenul de două luni întru cât cazul este de o evidență banală și nici asupra cazului de nulitate rezultat din incompetența ofițerului de stare civilă cu atât mai mult că acest caz este din cadrul studiului de față.

Înainte de a încheia mai trebuie precizat că anularea poate fi cerută de oricare persoană interesată, chiar de soțul care a cerut înscrierea, dar până atunci divorțul își va produce toate efectele și căsătoria va fi desfăcută.

PETRU VIGNALI

Avocat

Doctor în drept dela Roma

## INALTA CURTE DE CASATIE SI JUSTITIE S. I-a

Audiența dela 23 Martie 1936

Președinția d-lui AL IUCA președinte

Maria D. G. Constantin cu Marin D. I. Constantin și a.

Decizia nr. 406 Dosar nr. 1647/1932

Legea accelerării judecăților. Timbru. Acțiune sau act procedural insuficient timbrate. Nerelevarea la termen din oficiu sau de părți. Se poate face în orice stare sau instanță s'ar găsi procesul. Art. 57 din legea accelerării, Art. 1 și 2 din legea din 1932 pentru adăugirea unui nou aliniat la art. 57 din legea accelerării. Efect retroactiv.

*Prin art. 2 al legii din 20 Octombrie 1932 s'a prevăzut că dispozițiile ei se aplică și proceselor în curs, în orice stadiu sau instanță s'ar afla în care n'au intervenit hotărâri definitive și irevocabile.*

Curtea,

Asupra divergenței de față :

Având în vedere sentința atacată cu recurs din care rezultă că, prin cartea de judecată din 12 Septembrie 1930, Judecătoria rurală Ghergani Jud. Dâmbovița a admis acțiunea în revendicare intentată de intimății de astăzi în contra recurentei Maria Gh. D. Constantin;

Că, în contra acestei cărți de judecată recurenta in-

roducând apel la 12 Septembrie 1930, acest apel a fost anulat ca netimbrat de Tribunalul Dâmbovița s. I-a, prin sentința nr. 329 din 24 Iunie 1931, iar opoziția făcută de recurentă în contra sentinței de anulare a fost respinsă ca nefondată, prin sentința aceleiași tribunal nr. 295 din 14 Iulie 1932;

Că în contra acestei din urmă sentințe recurenta a introdus, la 21 August 1932, recurs în casațiune, sprijinit pe două motive, care au fost trimise înaintea complotului de divergență de astăzi, prin jurnalul din 9 Iulie 1935 al acestei secțiuni.

*Văzând motivele de casare, astfel formulate :*

1. Violarea art. 42 din legea timbrului și greșita sa interpretare. Greșită interpretare a art. 57 din legea accelerării judecăților din 1929. Exces de putere.

Tribunalul Dâmbovița s. I-a considerând apelul ca netimbrat, pentru că n'a fost timbrat suficient la data depunerii lui și nici la prima și a doua înfățișare, măcar că nu s'a observat de nimeni aceasta, până la ziua judecării, dă o greșită interpretare art. 42 din legea timbrului și 57 din legea accelerării judecăților, atunci când socotea prima zi de înfățișare aceea în care procedura a fost îndeplinită; din aliniatul, prin care „partea poate cere un singur termen pentru plata acestor taxe”, rezultă că primul termen este acela în care s'a ridicat chestiunea timbrului, iar al doilea acela în care, după ce s'a ridicat și s'a cerut termen pentru timbrare, nu s'a executat; adică al doilea termen este acela care a fost cerut.

Or, dacă în speță nu a fost niciodată cerut un termen pentru timbrare — care să fie al doilea — cum poate fi întâiul termen acela în care nu s'a ridicat chestiunea timbrului, pentru ca partea să poată beneficia de favoarea legii, de a „putea cere un singur termen pentru plata acestor taxe”.

Afară de aceasta s'a violat art. 42 din legea timbrului, când s'a înlăturat aplicarea alin. 4 din acest art. cu acest conținut; în caz când netimbrarea cererii sau actului de procedură nu a fost relevantă la termen etc., dându-se o greșită interpretare art. 57 din legea accelerării judecăților, că ar fi modificat art. 42 din legea timbrului în această privință.

În adevăr dacă urmărim mersul ideilor cuprinse în art. 42 din legea timbrului, vom vedea că s'a parcurs următoarea cale: prin legea timbrului din 1920, avem art. 27 pentru taxele speciale și art. 49 pentru timbru fix, la apeluri, opozițiuni etc., și din care rezultă că cererile nu erau nule de drept, dacă la prima zi de înfățișare partea va satisface timbru și amenda. Discuțiunea ce s'a născut atunci era, care este prima zi de înfățișare, și jurisprudența Înaltei Curți a stabilit că „trebuie să se înțeleagă primul termen, când, părțile fiind regulat citate, partea care a făcut actul nesuficient timbrat, a fost în măsură să se prezinte și să repare viciul, completând timbrul și plătind amenda”.

În anul 1925 a intervenit legea accelerării judecăților și prin art. 55 a introdus dispozițiuni cari modificau legea timbrului și a trecut dela severitatea legii timbrului la o îngăduință apreciazabilă. Prin acel art. s'a adus alin. prin care „În caz când nulitatea cererii sau neplata timbrului, — n'a fost ridicată la termen, — se vor aplica aceleași norme pentru satisfacerea drepturilor fișcului, și aceasta în orice stare a procesului” spiritul care călăuzeste pe legiuitor, de data aceasta este să se evite pe cât mai mult anularea actelor de procedură, scopul său fiind atins, dacă fișcul și-a încasat actele chiar și într-o dată ulterioară.

Inovația aceasta este foarte bine văzută și primită de toată lumea, așa încât la 1927 când se modifică, sau mai bine zis se reformează legea timbrului, se copiază în art. 42 conținutul art. 55 din legea accelerării.

Dar la 1929 se modifică legea accelerării art. 55 devine 57



și se omite în noul text, alin. „în caz când nulitatea cererii” etc.

Chestiunea care se pune este:

A modificat legea accelerării din 1929 prin această omisiune, legea timbrului din 1927?

Părerea noastră este că nu.

În adevăr, când la 1925 legea accelerării a cuprins dispozițiuni de timbru, de sigur că a modificat legea timbrului, întru cât legiuitorul se exprima cu dispozițiuni categorice în această privință. Acum însă a omite din legea accelerării, dispozițiuni de timbru, nu însemnează modificarea legii timbrului, întru cât acea dispozițiune există în legea timbrului, și nicio altă dispozițiune din legea accelerării nu arată expres intențiunea de modificare a acelei dispozițiuni din legea timbrului.

În orice caz, prin art. 57 din legea accelerării rămâne cea-laltă dispozițiune: „partea va putea cere un singur termen, etc.

Pentru a putea cere acest singur termen, trebuie să fie pusă în posibilitate pentru aceasta

Dacă la vechea lege a timbrului s'a putut da interpretarea că primul termen este acela în care procedura a fost îndeplinită, cu totul altă este situațiunea acum, în noua lege de accelerare, când partea poate cere un singur termen și ca să ceară acest singur termen partea trebuie să fie făcută atentă, de cineva asupra lipsei timbrului, și deci primul termen după conținutul acestei legi nu mai poate fi acel în care procedura a fost îndeplinită ci acela în care s'a atras atențiunea asupra timbrului.

Nu este niciun motiv să se creadă că legiuitorul a trecut la o altă concepție, mai severă, în 1929, după ce la 1925 adoptase una cu mult mai puțin severă, decât cea din 1920.

Deci numai prin violarea art. 42 din legea timbrului, greșita interpretare a art. 57 din legea accelerării exces de putere, Tribunalul Dâmbovița s. l. a a putut să dea sus menționata sentință

2. Violarea art. 42 din legea timbrului și greșita interpretare a art. 50 din legea accelerării

Violarea art. 54 din legea accelerării.

Exces de putere.

Chiar de s'ar admite că art. 57 din legea accelerării a modificat art. 42 din legea timbrului, aceasta însă nu poate fi: pentru afacerile ce vin dela judecătoria de ocol, cum este speța de față

În adevăr prin art. 54 din legea accelerării judecăților, se arată precis ce dispoziții a înțeles legiuitorul să aplice, și proceselor de competența judecătoriilor de ocoale

Și cum ultimul alineat al art. 54 din legea accelerării judecăților este categoric, este ușor de înțeles că acolo unde legea nu arată, ea nu se aplică.

Cum a spus la art. 54, putea spune și la 57, adică peste trei articole.

Ceea ce se susține însă că dispozițiunile art. 60 din legea accelerării întregesc art. 57 din aceeași lege și deci modifică complet legea timbrului, este numai printr'o greșită interpretare a acestui articol 60.

Art. 60 din legea accelerării arată că dispozițiunile cap. 6 completează dispozițiunile procedurale, din anume materii speciale, ceea ce nu e tot una cu taxarea.

Pe de altă parte textul spune: „aceste legi (dispozițiuni speciale de procedură, prevăzute prin legi pentru anumite materii) se completează cu dispozițiunile cuprinse în cap. 6 al legii de față precum și cu orice alte dispozițiuni ale ei, care nu sunt contrarii legilor speciale”.

De aci rezultă: a) Dacă acest alineat avea înțelesul dat de tribunal, pentru ce la art. 54 care e în capitolul 6 a arătat expres că e aplicabil afacerilor dela judecătoria?; b) o lege se completează cu ceea ce conține o altă lege, nu cu ceea

ce nu conține. În speță prin art. 57 din legea accelerării e eliminat pur și simplu alin. 4 din vechiul art. 55 din legea accelerării; c) spune textul „se completează cu dispozițiunile ei care nu sunt contrarii legilor speciale. Or, legea timbrului, lege specială, având acel alin. în art. 42, este contrar sensului pe care tribunalul voeste a-l da art. 57 din legea accelerării. Dar tribunalul probabil confundă completarea cu modificarea și de aceea neglijează cuvintele: „care sunt contrarii legilor speciale”; d) legea timbrului nu a fost modificată la art. 42 alin. 4 întru cât la 1932, legiuitorul aduce unele modificări legii timbrului și adaugă și la finele art. 42 un alin. care să completeze dispozițiunile arătate mai sus; dar cu acea ocazie nu arată în niciun fel voința sa de a suprima alin. 4 al art. 42 din legea timbrului; mai mult, în ediția oficială a legii timbrului, publicată — după cum e scris pe copertă, — sub îngrijirea direcțiunii timbrului din Ministerul Finanțelor, aprobată ca ediție oficială și tipărită la imprimăria centrală a Monitorului Oficial, apare art. 42 cuprinzând atât alin. 4 cât și cel adaus din 1932.

Or dacă legea accelerării din 1929 ar fi modificat complet art. 42 adică, pentru toate afacerile dela toate instanțele, — deci și dela judecătoria — apariția alin. 4 din acest text n'ar mai fi avut rost.

Iată pentru ce și din acest punct de vedere numai prin violarea art. 42 din legea timbrului, violarea art. 54 din legea accelerării, greșita interpretare a art. 60 din legea accelerării și exces de putere, s'a putut pronunța Trib. Dâmbovița prin sentința sus menționată și ca atare am cerut casarea ei.

Având în vedere că, pentru a respinge opoziția recurentei tribunalul constată în fapt că, apelul numitei a fost introdus insuficient timbrat, având primul termen la 21 Noemvrie 1930; că, în acest apel au mai urmat mai multe alte termene până la 19 Iunie 1931, fără ca la aceste termene să se fi observat, sau ridicat, chestiunea timbrului; că, la 19 Iunie 1931, părțile au pus concluzii în fond, iar tribunalul a amânat pronunțarea la 24 Iunie 1931 când, verificând actele, a constatat că apelul este insuficient timbrat și l'a anulat.

În contra acestei sentințe recurenta făcând opoziție, tribunalul hotărăște că lipsa de timbru nu poate fi remediată în instanța de opoziție, deoarece art. 57 din legea accelerării din 1929 a modificat art. 42 alin. 4 din legea timbrului din Aprilie 1927, care permitea că, în cazul când lipsa de timbru nu a fost relevată la timp, timbrarea se poate face în orice stadiu al procesului; că, potrivit art. 57, dacă la cel de-al doilea termen părțile fiind citate, s'au prezentat și au pus concluzii, fără a justifica plata timbrului și amendei, apelul urmează a fi anulat, iar în speță acesta este cazul.

Că și în opoziție trebuia să se țină seama de dispozițiunile art. 57 din legea accelerării din 1929, după care partea nu poate folosi în scopul timbrării decât două termene: ca atare, în opoziție, partea nu poate completa timbrul decât dacă s'ar găsi la primul sau al doilea termen al apelului său; în speță însă recurenta chiar în apel a avut mai mult de două termene și deci nu i se mai poate da termene în opoziție.

Tribunalul mai hotărăște că, deși în apelurile dela judecătoria nu se aplică legea accelerării, ele urmând să fie judecate după legea judecătoriilor, completată cu normele din procedura dreptului comun dinainte de 1925, totuși în speță nulitatea din art. 57 din legea accelerării trebuie să aibă aplicațiune, deoarece în acest text nu este vorba de o dispoziție de procedură ci de una de timbru, care se aplică la toate cazurile unde există legiferată o altă dispoziție de timbru și



cum nici proc. civilă, nici legea judecătorilor, nu cuprind dispoziții în sensul art. 57 din legea accelerării din 1929, ea se aplică și la apelurile dela judecătorie, cum de altfel spune și art. 60 din această lege.

Considerând că art. 57 din legea accelerării judecăților din 1929 prevede că, cererile introductive de instanță, apelurile și orice alte acte de procedură insuficient timbrate, cărora li se vor fi dat curs din eroare, sunt valabile dacă la primul termen de înfățișare partea va justifica plata taxelor de timbru; că alin. 2 de sub același articol prevede că partea va putea cere un singur termen pentru plata acestor taxe dar în acest caz ea va fi obligată și la o amendă egală cu însoitul taxelor; că, alin. 3 adaugă că neplata taxei și a amendei prevăzute mai sus atrage nulitatea actelor;

Considerând că, potrivit acestor dispozițiuni, netimbrarea sau neregulata timbrare a unei cereri introductive de instanță se putea remedia ori la primul termen de înfățișare prin simpla justificare a plății taxelor legale, ori numai la cel imediat următor, prin justificarea plății taxelor și a amenzii legale; că după trecerea acestui al doilea termen, chiar dacă nu se relevase lipsa timbrării, sau neregularitatea ei nu mai era posibilă o remediere;

Considerând însă că în 1932, legiuitorul găsind că acest regim este prea sever, prin art. 1 din legea dela 20 Octomvrie 1932 a introdus sub dispozițiunile sus citate, un alinial nou, prin care a prevăzut că în caz când netimbrarea cererii, sau actului de procedură, ori neplata impozitului neproportional nu a fost relevantă la termen, fie din oficiu, fie de una din părți, ea se va putea invoca în orice stare a procesului, cu observarea aceluiași forme de mai sus;

Că prin art. 2 al legii din 20 Octomvrie 1932, s'a prevăzut că dispozițiunile ei se aplică și proceselor în curs, în orice stadiu sau instanță s'ar afla, în care nu au intervenit hotărâri definitive și irevocabile;

Considerând că, prin aceste dispozițiuni nu numai că s'a dat posibilitatea ca relevarea netimbrării, cu dreptul de a o remedia conform normelor din alin. 1 și 2, să se facă în orice stadiu al procesului, dar mai mult încă s'a prevăzut atare posibilitate pentru procesele în curs, în orice stadiu, sau instanță s'ar găsi și în cari au intervenit chiar hotărâri, dacă ele nu sunt definitive și irevocabile;

Că așa dar, potrivit acestor dispozițiuni cari au vădit efect retroactiv, dacă o cerere introductivă de instanță a fost anulată ca netimbrată, în baza vechilor dispozițiuni ale art. 57 alin. 1, 2 și 3 din legea accelerării judecăților din 1929, sub regimul căreia s'a judecat și dacă hotărârea prin care s'a decis anularea nu este definitivă și irevocabilă, posibilitatea de revenire va exista și se va putea invoca în instanța următoare, prin exercitarea căii de atac respective;

Că, deci, atunci când ca în speță, o instanță de apel judecând sub imperiul vechiului text al art. 57 din legea accelerării judecăților din 1929, a dat o hotărâre prin care a anulat apelul ca netimbrat sau insuficient timbrat, partea căreia i s'a anulat astfel apelul, de va fi în termen va putea să o atace cu recurs, iar invocarea ca mijloc de casare a dispozițiunilor art. 57 din legea accelerării atrage casarea deciziunei pe temeiul acestui text astfel cum a fost coplectat prin legea din 20 Octomvrie 1932, pentru că deși în principiu înaintea Curții de Casație nu se poate pune în discuțiune pentru întâia oară o lege care nu exista la data când instanța de apel a dat hotărârea atacată cu recurs, le-

galitatea acestei hotărâri trebuind a fi judecată în conformitate cu starea legislației din momentul pronunțării ei, totuși, față de efectul retroactiv al legii din 20 Octomvrie 1932, și față de intențiunea categoric exprimată a legiuitorului de abatere dela acest principiu, urmează că un atare recurs trebuie admis.

Că, în consecință, prin motivele de casare formulate invocându-se violarea art. 57 din legea accelerării, a cărei interpretare este cea aratăată, recursul devine fondat și sentința atacată se casează, trimițându-se cauza pentru o nouă judecare la aceeași instanță.

Pentru aceste motive, Curtea admite recursul, etc.

## INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. II-a

*Audiența dela 25 Februarie 1936*

**Președinția d-lui CONST. GH. RĂTESCU președinte**  
*Soc. Creditului Funciar Iași cu M. și G. Brenner Hehler*  
**Dec. civilă nr. 541 Dosar nr. 5981/932**

Motiv de recurs special formulat în baza art. 68 din legea conversiunii din 7 Aprilie 1934. Trebuie formulat în timp ce recursul este pendinte, nu și în fața Secțiunilor Unite unde recursul se află pentru cercetarea constituționalității legii creditului urban. Art. 29 din legea organizării Inaltei Curții de Casație.

*Potrivit art. 29 din legea organică a Curții de Casație dacă într'un recurs pendinte înaintea unei secțiuni a Curții de Casație s'a ridicat chestiunea constituționalității secțiunea va trimite judecarea acestei chestiuni, înaintea secțiunilor unite, numai după ce va rezolva toate celelalte motive de recurs.*

*Prin judecarea acestor motive legea prin art. 29 consideră procesul rezolvat în mod definitiv.*

*Prin rezolvarea de către o secțiune a Inaltei Curți a motivelor ordinare invocate într'un recurs, acea secțiune se desezisează complet și singura chestiune privitoare la neconstituționalitate urmează a fi soluționată de secțiunile unite.*

Curtea, în complexul de divergență prevăzut de art. 15 din legea sa organică, a luat în cercetare incidentul ridicat de intimația Societatea de Credit Funciar Urban Iași cu privire la inadmisibilitatea cercetării de această secțiune a motivului formulat, în baza art. 68 din legea lichidării datoriilor agricole și urbane, de recurenții Mordeo și Gusta Brenner Hehler în recursul făcut contra încheierilor cu nr. 292 din 1931 și 114 din 1932 ale Trib. Cernăuți, și anume chestiunea de a se ști dacă prin deciziunea cu nr. 740 din 27 Octomvrie 1933, respingând recursul, condamnăm pe recurenți la cheltueli de judecată și trimițând motivul de neconstituționalitate în judecata Secțiunilor Unite, această secțiune a înțeles să soluționeze în mod definitiv recursul în sensul desezisării sale complete de a face, sau a înțeles să respingă numai motivele ordinare de recurs discutate de părți la acel termen, rămânând ca recursul să primească o soluție definitivă după ce Secțiunile Unite vor fi tranșat motivul de neconstituționalitate.

Curtea,

Având în vedere că din lucrările din dosar rezultă că în urma cererii făcute de Societatea Creditul Funciar Urban Iași, Judecătoria Cernăuți a încuviințat îndeplinirea formalităților pentru vânzarea silită a imobilelor debitorilor Mordeo Brenner Hehler și Gusta



Brenner Hechler, După mai multe amânări s'a fixat termenul la 4 Martie 1931, apoi la 21 Aprilie când imobilele au fost adjudecate în mod provizoriu, iar la 30 Aprilie 1931 în mod definitiv asupra Creditului;

Că, debitorii făcând recurs, Tribunalul Cernăuți prin jurnalul cu nr. 292 din 26 Septembrie 1931 a anulat ca insuficient timbrate recursurile contra primele două încheeri, iar prin jurnalul cu nr. 114 din 23 Mai 1932, a respins ca nefondat recursul făcut contra încheerii judecătorei din 30 Aprilie 1931;

Că, împotriva ambelor jurnale ale tribunalului debitorii au făcut recurs motivat la Inalta Curte s. II-a, înaintea căreia în ziua judecării recursului, 27 Octombrie 1933, au depus un motiv nou de casare intitulat. „Recurs în casare special” prin care se invoacă neconstituționalitatea legii privitoare la societățile civile de credit funciar din 20 Martie 1926, în baza căreia s'a făcut executarea silită;

Că, această secțiune, luând în cercetare recursul, după ce discută toate motivele ordinare de casare și le găsește neîntemeiate, prin dispozitivul deciziei sale cu nr. 740 din 27 Octombrie 1933 arată că respinge recursurile introduse de numiții debitori contra ziselor jurnale obligând pe recurenți să plătească intimatului 1000 lei cheltueli de judecată și trimite cauza Secțiunilor Unite a judeca motivul de casare depus înscris în instanță cu privire la neconstituționalitatea art. 1 și 40 din legea Creditului Funciar Urban Iași;

Că, pe când cauza se găsea înaintea Secțiunilor Unite, debitorii au depus la 4 Iunie 1934, un motiv special de casare conform art. 68 din legea lichidării datoritiilor agricole și urbane din 7 Aprilie 1934, cerând desființarea ordonanței de adjudecare, întru cât întrunesc condițiunile cerute de această lege, iar prin deciziunea cu nr. 10 din 28 Februarie 1935, Secțiunile Unite au trimis cauza secțiunei a II-a pentru judecarea acestui motiv special bazat pe art. 68 din menționata lege, rezervând discutarea motivului de neconstituționalitate până după pronunțarea acestei secțiuni;

Având în vedere că la termenul de 12 Noembrie 1935, fixat pentru judecarea motivului special, societatea intimată prin incidentul ridicat a susținu că această secțiune nu mai are căderea de a cerceta motivul special de recurs, întemeiat pe dispozițiunile art. 68 din legea lichidării, depus înaintea Secțiunilor Unite, deoarece recursul introdus de recurenți împotriva încheerilor referitoare la adjudecare, fiind respins la 27 Octombrie 1933, nu mai există recurs pendent la această secțiune, cum cere acest text de lege și deci examinarea motivului special de recurs este inadmisibilă; apoi motivul special, fiind depus după respingerea recursului, este tardiv, iar pe de altă parte, există în speță autoritate de lucru judecat, deoarece după judecarea recursului de către Inalta Curte, creditoarea a cerut și obținut dela judecătoria Cernăuți, pe baza certificatului constataor al respingerii recursului, încorporarea în cartea funduară a dreptului de proprietate asupra imobilelor adjudecate, cum și evacuarea debitorilor și predarea imobilului în stăpânirea sa;

Că, luând în cercetare incidentul ridicat, această secțiune a constatat că s'a ivit divergență asupra chestiunii de a se ști dacă prin deciziunea cu nr. 740 din 27 Octombrie 1933, dispunând pe de o parte respingerea recursului făcut de recurenți contra respectivelor încheeri, precum și obligarea acestora la plata sumei de 1000 lei cheltueli de judecată față de intimată, iar pe de alta, trimiterea motivului de neconstituționalitate în judecarea Secțiunilor Unite, în atari condițiuni

această Inaltă Curte s. II-a a înțeles să soluționeze în mod definitiv recursul în sensul desezisării sale complete de afacere, sau a înțeles să respingă numai motivele ordinare de recurs, discutate de părți la acel termen, rămânând ca recursul să primească o soluțiune definitivă după ce Secțiunile Unite vor fi tranșat motivul de neconstituționalitate;

Având în vedere că art. 29 din legea organică a Curții de Casație dispune că tot Curtea de Casație va judeca și aceasta cu o competență exclusivă chestiunea constituționalității unei legi dedusă în judecarea oricărei jurisdicțiuni, putând declara neaplicabile pe acelea cari ar fi contrarii constituției, și că instanța înaintea căreia se va fi ridicat chestiunea de constituționalitatea unei legi va continua să judece procesul, rămânând ca chestia de constituționalitate să fie adusă în judecata Secțiunilor Unite ale Inaltei Curți după ce procesul va fi rezolvat în mod definitiv, chiar și în Casație prin rezolvarea altor motive de recurs, de secțiunea competentă, afară de cazul prevăzut în alin. 4, când reclamantul consimte la suspendarea cauzei, caz în care dosarul se va înainta de îndată Secțiunilor Unite pentru judecarea motivului privitor la constituționalitate;

Considerând că din acest text rezultă că, în afară de excepțiunea prevăzută de alin. IV al aceluiași text, ceea ce nu este cazul în speță, dacă într'un recurs pendent înaintea unei secțiuni a Curții de Casație s'a ridicat chestiunea constituționalității, secțiunea va trimite judecarea acestei chestiuni înaintea Secțiunilor Unite numai după ce va rezolva toate celelalte motive de recurs, prin judecarea acestor motive legea prin art. 29 consideră procesul „rezolvat în mod definitiv”;

Considerând, prin urmare, că prin rezolvarea de către o secțiune a Inaltei Curți a motivelor ordinare invocate într'un recurs, acea secțiune se desezisează complet, singura chestiune privitoare la neconstituționalitate urmând a fi soluționată numai de Secțiunile Unite;

Că, mai mult, în speță această secțiune prin decizia sa cu nr. 740 din 1933 a respins chiar recursul și a obligat pe recurenți la plată de cheltueli de judecată către intimată, iar aceasta în baza deciziei de respingere a recursului a cerut și obținut executarea hotărârilor ce fuseseră atacate cu recurs;

Considerând, prin urmare, că întru cât această secțiune a rezolvat în mod definitiv recursul, motivul special formulat posterior, în baza art. 68 din legea din 7 Aprilie 1934, nu mai poate fi primit, deoarece acest text permite formularea unui atare motiv numai în cazul unui recurs pendent, ceea ce după cum s'a arătat mai sus nu este cazul în speță.

Că, dar, incidentul ridicat de intimată este întemeiat și ca atare urmează să fie admis.

Pentru aceste motive, Curtea admite incidentul ridicat, etc.

## INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. II-a

*Audiența dela 3 Martie 1936*

**Președenția d-lui CONST. G. RĂTESCU Preșident**

*Abraham Hess recurs penal*

**Decizia nr. 713 Dosar nr. 6037/985**

Basarabia. Notari publici. Infrațiune comisă în exercițiul funcțiunei lor. Nu le este aplicabil art. 493 pr. pen. rom. Art. 1080 pr. pen. rusă. Art. 6, 7, 8 și 10 din legea din 28 Martie 1928, prin care s'a extins dispozițiunile legislative din Vechiul Regat.



*Notarii publici, conform legii notariale ruse, în ce privește infracțiunile comise în exercițiul funcțiunii lor, sunt instruiți conform dreptului comun, iar nu conform art. 493 pr. pen. rom., care nu enumeră și pe acești funcționari printre cei vizati de acest text.*

Curtea,

*Asupra motivului de casare astfel formulat:*

Violarea art. 493 pr. pen., combinat cu art. 17 și 59 din legea notarială din Basarabia, art. 1066—1123 pr. pen. rusă și art. 292 din legea rusă de organizare judecătorească. Exces de putere.

În conformitate cu dispozițiunile art. 17 din legea notarială din Basarabia, legea menținută prin art. 60 din decretul pentru organizarea instanțelor judecătorești din Basarabia din 6 Octomvrie 1918, notarii se consideră ca în slujba Statului, fiind asimilați cu cl. 8-a prin funcția lor, iar după art. 59 din aceeași lege, răspunderea penală a notarilor este reglementată, potrivit art. 261 290 și 292 din întocmirea instanțelor judecătorești și art. 1066—1123 pr. pen. rusă. Iar art. 1080 pr. pen. rusă prevede că „pentru infracțiunile de serviciu, notarii publici se trimit în judecată prin deciziunea Curții de apel”. Așa dar, din textele sus menționate reiese că notarii publici din Basarabia sunt justițiabili — în ceea ce privește infracțiunile săvârșite de ei ca atare — de către Curtea de apel, iar nu de către tribunalele de județ. În consecință, Camera de punere sub acuzare de pe lângă Curtea de Apel Galați a comis un exces de putere și a violat sus arătatele texte, când a respins opoziția recurentului.

Având în vedere deciziunea supusă recursului din care se constată că recurentul Abraham Hess, notar public din orașul Bolgrad-Basarabia, a făcut opoziție în contra ordonanței de zi din 23 Octomvrie 1935 a d-lui jude instructor al Trib. Ismail, prin care a respins cererea sus numitului de a-și declina competența de a instrui afacerea ce formează dosarul aceluși Cabinet cu nr. 191 din 1934 prin care i se impută fapte prevăzute și penate de art. 323, 322 și 124 cod. pen., pe motiv că este justițiabil de Curtea de Apel potrivit dispozițiunilor art. 493 pr. pen.;

Că însă, Camera de punere sub acuzare a respins această opoziție ca neintemeiată, arătând că dispozițiunile legii notarilor publici din Basarabia și dispozițiunile art. 1080 din procedura penală rusă, au fost abrogate prin legea din 4 Aprilie 1928;

Considerând că, în adevăr, potrivit legii notariale ruse, notarii publici erau justițiabili pentru infracțiunile comise în exercițiul funcțiunii lor, de către Curtea de Apel, într-o cât deși prin art. 493 pr. pen., nu sunt enumerați și acești funcționari, statutul lor rămâne în vigoare în baza art. 60 din decretul de organizarea instanțelor judecătorești din Basarabia;

Că însă, la data de 28 Martie 1928, prin legea extinderii în Basarabia a unor dispozițiuni din legislația Vechiului Regat și anume prin art. 6, 7 și 8 și în special art. 10 din lege precum și cu ocaziunea introducerii legii de autentificare, organizarea competenței, funcționarea și disciplina notarilor publici au fost însă fundamentali reformate, organizându-se un nou statut al acestor funcționari.

Considerând că față de cele de mai sus urmează a vedea că în mod necesar s'au abrogat dispozițiunile art. 59 din legea notarială rusă, care reglementa răspunderea disciplinară și penală a acestor funcționari, referindu-se la competența și procedura instanțelor de represiune a infracțiunilor ce ar fi comis în exercițiul funcțiunii lor reglementată prin procedura rusă care în prezent este și ea abrogată;

Că astfel fiind, bine Camera de punere sub acuzare a respins opoziția recurentului și a dispus că numitul recurent urmează a fi instruit și mai departe, potrivit dreptului comun, iar nu potrivit dispozițiunilor art. 493 pr. pen. rom., care nu este aplicabil notarilor publici și a cărui justă și legală aplicare a fost făcută în cauză, neviolând niciunul din textele arătate prin motivul de casare, care astfel este întemeiat și prin consecință recursul urmează a se respinge ca atare ;

Pentru aceste motive Curtea respinge recursul, etc.

## INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. II-a

*Audiența dela 9 Martie 1936*

**Președinția d-lui TH RADU Consilier**

*Banca Națională a României cu Popa Sofron*

**Decizia nr. 610 Dosar nr. 4228/935.**

Legea conversiunii. Suspendarea executării pe baza art. 68 din legea asanării datoriilor dela 1934. Apel contra hotărârii primei instanțe. Termenul este cel prevăzut de art. 68 din legea conversiunii, iar nu cel prevăzut de art. 449 pr. civ.

*Art. 68 alin. 1 din legea pentru lichidarea datoriilor din 7 Aprilie 1934 prevăzând că toate măsurile de urmărire și asigurare de orice fel, în ființă, luate până la promulgarea legii, contra debitorilor intrând în prevederile ei, vor fi desființate, în urma cererii debitorilor, care se va judeca în camera de consiliu cu citarea tuturor creditorilor urmăritori sau intervenienți, rezultă că procedura făcându-se prin citație, prima instanță, judecătoria, trebuia să hotărască așa că calea de atac este apelul, care trebuia făcut în termenul de 15 zile, iar nu cel de 8 zile prevăzut de art. 449 pr. civ.*

Curtea,

Asupra recursului declarat de Banca Națională a României contra încheierii Tribunalului Alba s. II a nr. 6407 din August 1934:

Având în vedere că din actele dosarului se constată că debitorii Popa Sofron și soția Popa Carolina în baza legii de asanare au cerut suspendarea execuției efectuate la 24 Noemvrie 1933 în favoarea Băncii Naționale a României pentru suma de lei 15.800 și accesorii, iar Judecătoria mixtă Aiud, prin încheierea nr. 3632 din 11 Septemvrie 1934, a suspendat sechestrul efectuat prin procesul verbal nr. G. 3632 din 1933;

Că Banca Națională a României declarând apel, iar Trib. Alba s. II-a, prin încheierea nr. 6407 din August 1934, respingând apelul ca tardiv fiind făcut peste termenul de 8 zile, numita creditoare urmăritoare în contra menționatei încheieri a declarat recursul de față;

*Văzând motivele de casare formulate astfel:*

1. — Violarea art. 485 din pr. civ. și omisiune esențială.
2. — Violarea art. 480 din pr. civ. ard.
3. — Deciziunea tribunalului se întemeiază pe art. de lege străină de firea pricinii (art. 40 din legea LIV din 1912 și art. 552 din pr. civ.).

Ad. 1. Onor. trib. a fixat termen pentru desbaterea apelului meu pe ziua de 20 Noemvrie 1934, fără citarea părților, fără ca să îmi dea posibilitate să fac dovada că apelul meu nu a fost introdus în termen. Astfel tribunalul a săvârșit o omisiune esențială și a violat dispozițiunile art. 485 din pr. civ. ard.



Ad. 2. Hotărîrea judecătoreiei Aiud, atacată de mine cu apel, nu este o deciziune încadrabilă în art. 548 din pr. civ. care trebuie atacată în termenul prevăzut de art. 552 din pr. civ., ci această hotărîre este sentință în toată regula încadrabilă în art. 387 și următorii din pr. civ. și supusă apelului în termen de 15 zile. Astfel fiind tribunalul a respins apelul meu ca tardiv cu violarea art. 480 din pr. civ.

Ad. 3. Tribunalul își întemeiază deciziunea atacată pe art. 40 din legea LIV din 1912 și pe art. 552 din pr. civ. articole streine de firea pricinii. În lumina art. 68 din legea lichidării, cererilor, introduse în baza acestui articol, li se aplică „căile de atac din dreptul comun”, adică procedura civilă. Onoratul tribunal trebuia să aibă în vedere dispozițiunile art. 387 și următorii din pr. civ. și nicidecum articolele pe care își motivează deciziunea.

Având în vedere că art. 68 alin. I din legea pentru lichidarea datoriilor agricole și urbane din 7 Aprilie 1934, prevăzând că toate măsurile de urmărire și asigurare de orice fel, în ființă, luate până la promulgarea prezentei legi, contra datoriilor intrând în prevederile acestei legi, de către creditorii intrând în prevederile ei, vor fi desființate, în urma cererii debitorului, care se va judeca în camera de consiliu cu citarea tuturor creditorilor urmăritori sau intervenienți, urmează că procedura făcându-se prin citație, prima instanță trebuia să hotărască prin cartea de judecată, fiind asimilabilă cererea de suspendare a execuției pe baza legii de asanare, cu acțiunea de stingerea execuției prevăzută de legea execuțională, așa că calea de atac contra cărții de judecată fiind apelul și nu recurseria, bine Banca Națională a României a înaintat apelul său în termen de 15 zile;

Că prin urmare tribunalul respingând recurseria (apelul) ca tardivă, fiind făcută peste termenul de 8 zile prevăzut de art. 449 pr. civ., a violat dispozițiunile prevăzute de art. 68 din legea asanării;

Că, în asemenea situațiune, recursul fiind fondat, Înalta Curte urmează a casa încheerea atacată cu prezentul recurs, cu trimitere la același tribunal, spre a proceda la judecarea în fond a apelului;

Văzând și cererea de cheltueli de judecată a băncii urmăritoare, Înalta Curte stabilește suma de lei 1000, asupra suportării căreia va hotărî instanța de casare.

Pentru aceste motive Curtea admite recursul, etc.

## INALTA CURTE DE CASATIE SI JUSTITIE S. III-a

Audiența dela 18 Februarie 1936

Prezidenția d-lui : D. G. LUPU Prezident.

Spiru Lichiardopulos cu Amalia Carli și a.

Decizia nr. 289 Dosar nr. 2795/933

Vânzare. Vas de comerț sub pavilion român. Vânzare fără aprobarea Direcției Economice. Nulitate de ordine publică. Dacă poate fi invocată de însăși vânzătoarea vasului, chiar dacă în momentul introducerii acțiunii și judecării litigiului legea prohibitivă nu mai avea ființă. Soluțiune afirmativă. Art. 2 și 3 din legea vânzării vaselor din 1918.

1. — Prin art. 2 al legii din 10 August 1918 pentru împiedicarea înstreinării vaselor de comerț sub pavilion român se prevede în mod categoric că sunt oprite pe cinci ani, orice înstreinări de vase de comerț sub pavilion român, către supuși streini fără aprobarea prealabilă a Direcției Economice, indiferent că este vorba de un vas român, sub pavilion român sau de un vas strein sub pavilion român.

2. — Prin art. 5 al aceleiași legi se prevede că nulitatea actelor făcute împotriva dispozițiilor legii este de ordine publică și va putea fi invocată de ministerul public sau de orice parte interesată.

Deci și vânzătoarea ca parte interesată este în drept să ceară anularea vânzării făcute de ea însăși, în contra dispozițiilor legii, deși legea o supune prin art. 6 unor sancțiuni penale.

3. — Este de principiu că raporturile de drept privat dintre părți sunt regulate de legile în vigoare în momentul încheierii lor, indiferent că în momentul valorificării în justiție a acestor raporturi, legile ce le-au guvernat nu mai sunt în ființă.

### Curtea.

Asupra recursului făcut de Spiru Lichiardopulos contra deciziei nr. 82 din 1933 a Curții de Apel Galați s. II-a, în proces cu Amalia Carli și alții;

Prin deciziunea supusă recursului, Curtea de apel a admis apelul făcut de Amalia cu autorizarea soțului său A. Carli împotriva sentinței civile nr. 94 din 1931 a Tribunalului Brăila s. II-a și în consecință, admitând acțiunea făcută de apelantă contra lui Menelas Pasalaqua, Gherasim Neofitos și Spiru Lichiardopulos, a declarat nule actele de vânzare autentificate de Tribunalul Brăila sub nr. 1914 din 1919, 2300 din 1919 și 2748 din 1919 referitoare la șlepul „Bibica” sub pavilion român și a obligat pe deținător să-l restituie apelantei;

Având în vedere că pentru a da această soluțiune Curtea de apel a constatat în fapt că Amalia Carli, supusă italiană, proprietara șleplului „Bibica” sub pavilion român, a vândut acest vas la 29 August 1919 supusului italian Menelas Pasalaqua; acesta la rândul său l-a vândut, tot în 1919 lui, Gherasim Neofitos, supus grec, care de asemenea și tot în 1919 îl vinde lui G. E. Lichiardopulos, supus grec, iar în anul 1922, Spiru Lichiardopulos, moștenitorul lui G. E. Lichiardopulos, îl revinde lui Menelas Pasalaqua; Curtea mai constată în fapt că Spiru Lichiardopulos, supus grec în momentul vânzării, a devenit cetățean român în anul 1923;

În drept, Curtea argumentează, întemeindu-se pe dispozițiunile art. 2 și 5 al legii din 10 August 1918, că înstreinarea vasului din speță sub pavilion român, către cumpărătorii supuși streini, este nulă, ca fiind făcută fără aprobarea Direcției Economice, și în timpul când prohibițiunea prevăzută de lege era în vigoare, iar nulitatea fiind de ordine publică putea fi invocată de însăși vânzătoarea, neputând fi vorba de o ratificare prin primirea prefului;

Având în vedere că în contra acestei deciziuni Spiru Lichiardopulos a făcut recurs pentru două motive cuprinse în petițiunea de recurs și trei motive de recurs suplimentare;

### Asupra motivului I de casare astfel formulat :

Omisțiune esențială, greșită interpretare și rea aplicațiune a art. 2 al legii din 10 August 1918 și exces de putere în sensul că Curtea lărgeste sfera de aplicațiune a legii.

Am susținut și la prima instanță și în apel că legea din 10 August 1918 nu este aplicabilă în speță și că prin consecință, actul de vânzare intervenit între intimată și Menelas Pasalaqua în anul 1919 și actele ulterioare nu pot fi anulate nefiind făcute cu călcarea legii.

După războiu toate țările, pentru a-și proteja flota și pavilionul lor național, au prohibit vânzarea vaselor naționale, dar ele s-au mărginit a interzice vânzarea vaselor naționale



la streini printr'un singur articol de lege și textul a fost suficient.

La noi, unde starea de fapt era alta, au fost necesare două articole și iată de ce: în România, pavilionul național s'a acordat nu numai românilor proprietari de vase, dar și streinilor cari domiciliau în țară (a se vedea legea pentru organizarea marinei comerciale din 21 Februarie 1907 art. 2 și azi legea din 21 Decembrie 1922).

Deci, pavilionul român a fost arborat nu numai pe vasele proprietate românească, ci și pe acelea ale streinilor domiciliați în țară. Legea prohibitivă din 10 August 1918 trebuia deci să împiedice două operațiuni bine distincte:

a) Desnaționalizarea, adică schimbarea pavilionului (inițial pe ce fel de proprietate era arborat) ceea ce e prevăzut în art. 1 și b) înstreinarea vaselor proprietate românească, adică esirea vaselor românești din mâna românilor, ceea ce a prevăzut în art. 2.

În speță vasul Bibica era proprietate italiană sub pavilion român, deci singura prohibițiune care putea fi aplicabilă, era aceea de a nu schimba pavilionul, prevăzut în art. 1 al legii. Interdicția de a nu înstreina proprietatea vasului n'avea sens, căci vasul nu era proprietate română, ci streină (italiană) deci art. 2 în niciun caz nu-și găsea o aplicațiune în speță.

Prin vânzarea vasului Bibica lui Menelas Pasalaqua, supus italian, vasul a rămas în aceeași situațiune: vas italian sub pavilion român. Care text de lege s'a călcat? Evident, niciunul. Art. 1 a fost respectat căci pavilionul român a fost menținut iar art. 2 care prevede neînstreinarea, nu putea fi călcat, căci vasul fiind dela început proprietate italiană nu putea fi vizat de art. 2 al legii.

Curtea nedisputând de loc art. 1, pe care l'am invocat și care este singurul aplicabil în speță, a săvârșit o omisiune esențială căci discutându-l ar fi văzut că e singurul text aplicabil și că el nu a fost călcat, astfel că soluțiunea procesului s-ar fi schimbat.

Curtea a făcut o rea aplicațiune și a interpretat greșit art. 2 lărgind sfera de aplicare a acestui text, care nu vizează decât vasele proprietate românească; ea a săvârșit și un exces de putere când îl aplică la o speță streină. Prin considerentele sale:

„Având în vedere că din cuprinsul acestei legi rezultă că ea a fost făcută în interes general economic și în interesul siguranței Statului, anume că vasele românești să nu intre în stăpânirea streinilor și deci ea are caracterul unei legi de ordine publică”.

Curtea vede dar care era spiritul legii: vasele românești să nu intre în mâna streinilor. Când ea, prin urmare, calcă spiritul legii și anulează actul, săvârșește incontestabil un exces de putere și dă o deciziune casabilă.

Având în vedere că prin acest motiv de casare recurentul critică soluțiunea instanței de fond susținând că ceea ce a prohibit legea din 10 August 1918 a fost de a se vinde vase românești streinilor. Or, în speță, vasul era strein, sub pavilion român și a fost vândut tot unui strein, sub același pavilion, operațiune care nu este prevăzută și nu este interzisă de lege prin art. 2, care nici nu era aplicabil în speță. În cauză, susține recurentul, era aplicabil art. 1 al legii care interzice schimbarea pavilionului. După cum s'a arătat însă, vasul fiind vândut de un strein altui strein și sub același pavilion, dispozițiunile art. 1 aplicabil în speță au fost respectate:

Prin art. 2 al legii din 10 August 1918 pentru împiedicarea înstreinării vaselor de comerț sub pavilion român se prevede în mod categoric că sunt oprite pe termen de cinci ani, orice înstreinări de vase de comerț sub pavilion român, către supuși streini, fără aproharea prealabilă a Direcțiunei Economice;

Că din însăși litera textului care este categorică și precisă, rezultă că legiuitorul a interzis înstreinarea tuturor vaselor sub pavilion român către streini, indiferent de faptul că este vorba de un vas român sub pavilion român, sau de un vas strein sub pavilion român;

Că astfel fiind și întru cât în speță este necontestat că vasul vândut unui strein, deși era proprietatea tot a unui strein, totuși aflându-se sub pavilion român, dispozițiunile de prohibire a înstreinării prevăzute de art. 2 citat, îi erau aplicabile;

Că instanța de fond decidând în acest sens, a făcut o justă interpretare și aplicațiune a art. 2 din legea menționată, iar omisiunea discutării apărării recurentului întemeiată pe art. 1 din aceeași lege nu este esențială, deoarece acest text referindu-se numai la schimbarea pavilioanelor vaselor de comerț, nu este aplicabil în speță, unde nu este vorba de o schimbare de pavilion, ci de o înstreinare a vasului prin vânzare.

Că deci motivul I de casare este nefondat și călă a fi respins.

#### *Asupra motivului II de casare astfel formulat :*

Violarea art. 5 și 6 din lege și exces de putere.

Dispozițiunile art. 6 care edictază sancțiuni penale și despăgubiri civile pentru stat pentru cel care calcă legea, prin aceasta chiar, exclude pe părțile actului fraudulos dela beneficiul legii.

Curtea socotind că intimata are calitatea de a cere anularea actului, violează art. 5 și 6 și săvârșește un exces de putere când decide că fraudatorii pot invoca beneficiul unei legi care îi face pasibili de sancțiuni penale. Decidând astfel, Curtea dă o deciziune casabilă.

Având în vedere că prin acest motiv de casare recurentul se plânge de violarea art. 5 și 6 din aceeași lege din 10 August 1918 și exces de putere, săvârșită de instanța de fond prin aceea că a admis că vânzătoarea care a fraudat legea și care era prin urmare pasibilă de sancțiunile penale prevăzute de art. 6, are drept să ceară anularea actului, anulare care, într-o justă interpretare a legii, nu poate fi cerută decât de organele publice interesate a menține proprietatea sau pavilionul național;

Prin art. 5 al legii citate se prevede că nulitatea actelor făcute împotriva dispozițiilor acestei legi este de ordine publică și va putea fi invocată de ministerul public, sau de oricare altă parte interesată;

Că astfel fiind, vânzătoarea era în drept ca parte interesată, să ceară anularea vânzării făcute de ea însăși în contra dispozițiilor legii, deoarece deși legea subune prin art. 6 persoanele care-i înfrâng dispozițiunile și unor sancțiuni penale, totuși recunoaște celor interesați, după cum s'a expus, în mod categoric dreptul la acțiunea în anulare;

Că deci și acest motiv de casare este nefondat și se respinge.

#### *Asupra motivului III de casare astfel formulat :*

Violarea și greșita interpretare a decretului lege nr. 59 din 5 Ianuarie 1919, publicat în Mon. Oficial nr. 288 din 6 Ian. 1919 a textelor legii abrogate, publicată în Mon. Of. din 10 August 1918, exces de putere, eroare grosieră, incompetență, lipsă de bază legală.

Căiar dacă s'ar admite ca decretul-lege nr. 59 din 1919 repus în vigoare, legea abrogată din 10 August 1918 nu numai



pentru durata mobilizării, ci pentru toată durata ei legală, această lege fiind o lege temporară cu durata și aplicabilitatea mărginită și determinată, durată care expirase atât în momentul în care instanța de fond îi făcea aplicațiunea cât și în momentul nașterii litigiului, hotărîrea dată violează atât dispozițiile decretului-lege nr. 59 din 1919, cât și textele legii abrogate publicată în M. Of. din 10 August 1917, e lipsită de bază legală fiindcă e dată în aplicarea unei legi abrogate prin expirarea termenului și deci inexistentă, fără competență, cu exces de putere vădit și cu grosieră eroare de drept și de fapt.

Având în vedere că prin acest motiv de casare recurentul se plînge de lipsă de bază legală a deciziei instanței de fond, deoarece prin decretul-lege nr. 59 din 6 Ianuarie 1919, s'a repus în vigoare legea din 10 August 1918 numai pentru timpul și durata mobilizării armatei adică până la 1 Aprilie 1921; că după această dată legea ne mai fiind în vigoare, nu mai putea fi aplicată într'un litigiu pornit după abrogarea legii; că, chiar dacă prin decretul-lege din 6 Ianuarie 1919, legea din 1918 ar fi fost repusă în vigoare pe toată durata ei de 5 ani și nu numai pe durata mobilizării, încă nu era aplicabilă în speță și deciziunea instanței de fond și din această cauză este lipsită de bază legală, deoarece acțiunea a fost introdusă cu mult mai târziu după expirarea termenului de aplicabilitate a legii;

Considerând că este de principiu că raporturile de drept privat dintre părți sunt regulate de legile în vigoare în momentul încheierii lor, indiferent de faptul că în momentul valorificării în justiție a acestor raporturi, legile ce le-au guvernat nu mai sunt în ființă;

Astfel fiind și într'un cât în speță este necontestat că la 22 August 1919, 4 Octombrie 1919 și 26 Noembrie 1919, când au intervenit în mod succesiv actele de vindere-cumpărare a căror înulare s'a pronunțat de instanța de fond, era în vigoare legea din 10 August 1918, care oprea sub sancțiunea nulității de ordine publică înstreinările vaselor de comerț sub pavilion român către supușii străini urmează că pe drept cuvânt și făcând o justă aplicațiune a principiului expus mai sus, instanța de fond a trebuit să constate nulitatea actelor de înstreinare, deși în momentul introducerii acțiunii și judecării litigiului legea nu mai avea ființă;

Că deci și ultimele motive de casare fiind nefondate recursul urmează a fi respins, cu cheltuieli de judecată, pe care apreciînd, Înalta Curte le fixează la 3000 lei.

Pentru aceste motive, Curtea respinge recursul, etc.

Curtea,

Asupra recursului făcut de Ministerul de Finanțe contra sentinței nr. 439 din 1933 a Tribunalului Argeș s. I-a în proces cu Maiorul C. Tărtășescu;

Având în vedere sentința supusă recursului din care se constată în fapt că Administrațiunea Financiară a județului Argeș achitând intimatului Maior C. Tărtășescu prin ordonanța nr. 89 din 1931 renta viageră în sumă de 193.548 lei ce i se servește în baza unei tranzacții intervenite între acesta și Ministerul de Domenii, i-a reținut cu titlul de impozit mobilier, suma de 42.871 lei;

Că intimatul pretinzând această sumă ce i s'a reținut fără niciun titlu, într'un cât prin legea de aprobare a tranzacțiunii intervenite între el și Ministerul de Domenii, renta a fost scutită de orice impozit, a chemat în judecată Ministerul de Finanțe înaintea Judecătoriei ocolului mixt Pitești, spre a fi obligat să-i restituie suma;

Că judecătoria admitînd acțiunea, Ministerul de Finanțe a declarat apel înaintea Tribunalului Argeș s. II-a, care prin sentința nr. 109 din 1933, rămasă definitivă, admite apelul și respinge ca inadmisibilă acțiunea pe motiv că partea nu avea la dispozițiune calea urmată, ci cătea contestațiunii; că ulterior intimatul cheamă din nou în judecată Ministerul de Finanțe și Administrațiunea Financiară Argeș de astă dată, spre a fi obligate la restituirea aceleiași sume, dînd ca temei al acțiunii sale că reținerea sumei de către Stat constituie o îmbogățire fără cauză în dauna sa;

Că Judecătoria Mixtă Pitești, examinînd excepțiunea de lucru judecat ridicată de Ministerul de Finanțe o admite și respinge acțiunea motivînd că este lucru judecat deoarece acțiunea se poartă între aceleași părți, are același obiect și cauză juridică, într'un cât reținerea fără titlu ce forma temeiul primei acțiuni, este același lucru cu reținerea fără cauză ce formează temeiul juridic în a doua acțiune;

Că intimatul Maior C. Tărtășescu atacînd cu apel această carte de judecată, Tribunalul Argeș s. I-a prin sentința nr. 439 din 1933, atacată prin recursul de față, admite apelul și acțiunea, motivînd că deși în ambele acțiuni există identitate de obiect și de persoane, totuși nu există aceeași cauză juridică a acțiunii, prima avînd de cauză reținerea sumei de către minister fără niciun titlu, pe când a doua se întemeiează pe îmbogățirea fără cauză temeiuri juridice deosebite, astfel că nu există autoritate de lucru judecat;

Având în vedere că în contra acestei sentințe Ministerul de Finanțe a declarat recurs pentru următoarele motive de casare :

Exces de putere și violarea art. 1201 c. civ.

La 2 August 1932 Maiorul C. Tărtășescu intentează acțiune contra Ministerului de Finanțe și cere să i se restituie suma de lei 42.871, încasată pe nedrept cu titlul de impozit mobilier la renta viageră servită de Stat în sumă de lei 193.548, motivînd că această rentă era scutită de orice fel de impozit. În instanța de apel prin sentința civilă nr. 109 din 1933 rămasă definitivă, Tribunalul Argeș s. II-a respinge acțiunea intentată de reclamant, pe motiv că Statul avea titlu să încaseze acest impozit și că reclamantul nu avea la dispoziția sa decât calea contestației.

Ulterior, același reclamant intentează o nouă acțiune și pretinde restituirea aceleiași sume, motivînd că Statul nu avea drept să o rețină, astfel că reținerea sumei de către Stat constituie o îmbogățire fără cauză. Prima instanță i-a respins această nouă acțiune pe temeiul autorității lucrului

## INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. III-a

Audiența dela 10 Martie 1936

Președenția d-lui D. G. LUPU prezident

Ministerul de Finanțe cu Maiorul C. Tărtășescu

Decizia nr. 510 Dosar nr. 1898/935

Autoritate de lucru judecat. Acțiune întemeiată pe deținere fără titlu; altă intentată pe temeiul îmbogățirii fără cauză. Identitate de persoane, obiect și cauză juridică. Art. 1201 c. civ.

*In drept deținerea fără titlu și îmbogățirea fără cauză sunt noțiuni cu cuprins identic, deoarece o îmbogățire este fără cauză numai în situația când partea nu o justifică în baza unui titlu sau unui drept.*



judecat, motivând că în realitate, atât primul cât și cel de al doilea proces a avut aceeași cauză juridică, iar faptul că în procesul ulterior s'a introdus ca pârît și Administrația Financiară nu schimbă întru nimic situația, administrația neavând o personalitate juridică de sine stătătoare.

Tribunalul însă, prin sentința ce atacăm cu recurs, motivează că nu poate constitui autoritate de lucru judecat, întru cât cauza juridică este deosebită în procesul de față. Din examinarea temeiului juridic al ambelor acțiuni, se constată însă că ambele au același fundament, adică lipsa de îndreptățire a ministerului de a reține acest impozit mobilier, iar motivarea de îmbogățire fără cauză nu este altceva decât o dezvoltare a ideii că Statul a încasat suma fără titlu. De altfel hotărîrea definitivă din primul proces a mai stabilit, cu autoritate de lucru judecat între părțile litigante, că reclamantul nu avea la dispoziție decât calea contestației, iar prin sentința ce atacăm cu recurs tribunalul motivează contrariul, deși această chestiune fusese complet judecată în prima sentință.

În consecință întru cât tribunalul a violat art. 1201 c. civ. care stabilește că este lucru judecat atunci când cea de a doua cerere se poartă între aceleași părți, având același obiect și este întemeiată pe aceeași cauză; pentru aceste considerațiuni, vă rugăm să ne admiteți recursul și să casati sentința tribunalului fără trimitere, respingând pretențiunea formulată de reclamant.

Având în vedere că prin motivele de casare recurentul se pânge de exces de putere și violarea art. 1201 c. civ. susținând că ambele acțiuni aveau același temei juridic și anume lipsa de îndreptățire a ministerului de a reține suma, astfel că în speță există autoritate de lucru judecat:

Considerând că este constant că litigiul din speță atât în prima cât și în a doua acțiune s'a purtat după regulile de drept comun și în fața instanțelor de drept comun, prima acțiune având ca temei juridic reținerea sumei de către minister fără niciun titlu, adică fără niciun drept, iar a doua având ca temei juridic o acțiune în repetițiune a unei sume nedatorate, care ar constitui o îmbogățire fără cauză a deținătorului;

Considerând că în drept deținerea fără titlu și îmbogățirea fără cauză, sunt noțiuni cu cuprins identic, deoarece o îmbogățire este fără cauză numai în situațiunea când partea nu o justifică în baza unui titlu sau unui drept;

Că deci, în speță, între prima acțiune întemeiată pe deținerea fără titlu și a doua acțiune întemeiată pe îmbogățirea fără cauză, fiind identitate de cauză juridică și întru cât identitatea de persoane și de obiect sunt necontestate, urmează că există autoritate de lucru judecat și tribunalul numai cu violarea art. 1201 c. civ. și cu exces de putere, a respins excepțiunea de lucru judecat ridicată de recurent;

Că deci motivele de casare fiind fondate recursul urmează a fi admis și sentința nr. 439 din 1933 a Tribunalului Argeș s. I-a casată, iar în fond, și pentru aceleași considerațiuni expuse mai sus, se respinge apelul făcut de Maior G. Tărtășescu contra cărții de judecată nr. 963 din 8 Iulie 1933 a Judecătoriei mixte Pitești.

Pentru aceste motive, Curtea admite recursul, etc.

## TRIBUNALUL ILFOV S. II COM.

Audiența dela 13 Iunie 1931

Președenția d-lui GH. POPESCU, președinte  
Sc. și N. Georgescu-Fuerea cu Judele sindic al Băncii  
Franco-Române

Sentință comercială nr. 2819

Poprire. Titlu executoriu emanat dela o secție comercială. Dacă se poate înființa poprirea de către această secție? Soluție negativă.

*Poprirea în comercial, făcută pe bază de titlu executoriu emanat dela secția comercială, nu se poate înființa de această secție, fiindcă prin pronunțarea hotărîrii s'a obținut un titlu definitiv la cart nu mai interesează natura comercială a afacerii.*

Tribunalul,

Având în vedere contestația făcută de Scarlat Georgescu-Fuerea și Nicu Georgescu-Fuerea, prin care cere anularea poprirei cerute de d-l judecător sindic al Băncii Franco-Române;

Având în vedere că chestiunea ce se pune spre rezolvare azi tribunalului este aceea de a ști dacă instanța comercială este incompetentă a ordona poprirea executorie fiindcă dat în atribuțiunile sale numai popri și sechestre cu caracter conservator.

Considerând că executarea sentințelor prin înființarea popriilor se face prin oficiul tribunalului de notariat instanța de executare.

Că odată hotărîrea pronunțată, ne aflăm în fața unui titlu definitiv și că natura sa anterioară nu mai prezintă vreo importanță dacă a fost civil sau comercial, instanța se va îngriji numai de aducerea la îndeplinire prin executarea dispozitivului hotărîrii.

Că instanțele comerciale cunosc și ele popri și sechestre dar acestea numai atunci când ele au un caracter pur conservator ca accesorii ale acțiunii principale ce s'a introdus în fața acestei instanțe.

Considerând că acest lucru este constant în drept atât în doctrină cât și în jurisprudență; că aceasta rezultă cu prisosință din felul de organizare al instanțelor inexceptionale și de drept comun; că nu se pot împovăra instanțele inexceptionale cu atribuțiunile instanțelor ordinare.

Că este drept că poprirea poate fi pe lângă executorie și conservatorie, dar aceasta nu împiedică că asemenea popri nu trebuiesc făcute numai în fața unor anume instanțe.

Că așa fiind din toate cele mai sus expuse rezultă că poprirea de față a fost încuviințată în mod greșit de către acest tribunal, și ca atare bazat pe cele mai sus expuse, contestația de față se privește ca fondată și urmează a fi admisă, desființându-se poprirea înființată.

Pentru aceste motive, tribunalul admite contestația făcută de către Scarlat Georgescu-Fuerea și Nicu Georgescu-Fuerea.  
(ss) Gh. Popescu, Teodor Brăiloiu.

## TRIBUNALUL ILFOV S. II COM.

Audiența din 6 Martie 1936

Președenția d-lui HARTON UDREA, judecător  
Banca Lazaris cu M. Weinbaum  
Ordonanță nr. 3421

Poprire. Titlu executoriu emanat dela o secție comercială. Dacă se poate înființa poprirea de către această secție. Soluție afirmativă.

*Poprirea în comercial, făcută pe bază de titlu executoriu emanat dela secția comercială, se poate în-*



*ființa de către această secție, fiindcă art. 372 pr. civ. prescriind că hotărârile definitive ale trib. se pot executa prin mijlocirea lor, și o poprire pe bază de titlu executoriu, care are un caracter executoriu, se poate înființa de tribunalul comercial.*

Tribunalul,

Noi Președintele,

Asupra cererei înreg. sub nr. 5.224 din 1936 făcută de Theodor C. Lipatti, în calitate de curator al lichidării falimentare Banca A. Lazaris, prin care solicită înființarea unei popriri în mâinile d-lui prim grefier al Tribunalului Iltov s. II com., cum și în mâinile d-lui director general al Casei de Depuneri și Consemnațiuni pe conținutul recipisei Casei de Depuneri și Consemnațiuni nr. 84284 din 1935, ce a fost depusă de d-nii A. și M. Weinbaum, pe sumele ce aparțin în această recipisă debitorului său M. Weinbaum din București, și aceasta până la concurența sumei de 200.000 lei capital, plus procentele legale dela 1 Octombrie 1929 și cheltuieli de judecată.

Considerând că poprirea în comercial este reglementată de art. 927 cod. com.; că acest articol după ce în primul alineat vorbește de sechestrul asigurător, ce se înființează pe baza acțiunii introduse, în al doilea alineat vorbește de poprire, care se face de asemenea pe baza acțiunii introduse; că acest text se referă deci numai la popririle ce se fac pe baza acțiunilor introduse la tribunalul comercial, iar nu la popririle făcute pe baza unui titlu executor emanat dela instanța comercială;

Considerând că într-o părere s'a susținut, că popririle pe baza acțiunilor introduse la instanța comercială, care au un caracter conservator, se pot introduce la asemenea instanțe, fiindcă există un text, cari să reglementeze acest lucru; că însă o poprire bazată pe un titlu executoriu, nu mai are caracter conservator, ci are un caracter executoriu; că această poprire nu se mai înființează de instanța comercială, fiindcă nu mai există textul de lege care să reglementeze această situație; că popririle acestea nu se pot înființa decât numai de instanța de notariat, fiindcă această instanță are în căderea sa executarea titlurilor executorii;

Considerând că într-o altă părere s'a susținut, că popririle fie că sunt făcute pe bază de titluri executorii fie că sunt înființate pe baza acțiunilor introduse, până la validare ele dobândesc caracter executoriu; că prin validare dobândindu-se titlu contra terțiului poprit, ele se pot executa contra acestuia;

Considerând că în părerea aceasta, nu se mai pune chestiunea dacă instanța comercială poate să dispună înființarea unei popriri când poprirea se cere pe baza unui titlu executoriu al acestei instanțe; că dacă toate popririle au caracter conservator, tribunalul comercial va putea să înființeze aceste popriri, fiind indiferent dacă sunt făcute pe bază de titlu executoriu, sau dacă sunt făcute pe baza acțiunilor introduse; că o distincție și-ar avea rostul să se facă, dacă aceste popriri ar fi deosebite; că însă cum ele nu sunt deosebite, ci toate au un caracter conservator, distincția nu și are rostul să fie făcută.

Considerând că prima părere este întemeiată, când face distincție între popriri bazate pe acțiunile introduse care au un caracter conservator și între popririle bazate pe titluri executorii, cari au caracter executoriu; că într-adevăr pe baza titlului executoriu, creditorul poate să facă execuția asupra lucrurilor datornicului său; că creditorul poate să întindă mai departe execuția asupra sumelor sau efectelor, pe care un al treilea le datorează debitorului; că în ambele situații titlul executoriu este la baza măsurilor ce se iau, pentru ca creditorul să-și realizeze dreptul arătat în

titlu; că dacă la poprire măsurile acestea duc la un nou titlu contra terțiului, actele acestea mai numeroase nu pot face să se uite faptul, că titlul executoriu obținut contra debitorului a dat naștere acestor acte; că scopul lor, ca și la execuția făcută asupra lucrurilor datornicului, este, după cum s'a arătat, ca creditorul să-și realizeze dreptul prevăzut în titlul său;

Având în vedere însă că părerea arătată nu mai poate să fie urmată, când dă în competența instanțelor comerciale numai popririle conservatorii, nu și pe cele executorii;

Considerând că după art. 372 pr. civilă, hotărârile desăvârșite ale tribunalelor se vor executa prin mijlocirea lor; că după acest text deci, o hotărâre definitivă dată de o secție comercială, după ce se investeste cu formula executorie, se va executa prin mijlocirea acestei secții; că secția comercială va trimite astfel hotărârea investită corpului de portărei pentru a fi executată, iar contestațiile la urmărire în fața acestei secții se fac, când corpul de portărei primește ordin de executare dela această secție.

Considerând că dacă executarea hotărârei, pronunțată de o secție comercială, se face prin mijlocirea ei, poprirea înființată pe bază de titlu executoriu emanat dela acest tribunal se va face la aceeași instanță, fiindcă poprirea arătată are un caracter executoriu;

Că poprirea nu s'ar putea face, dacă instanța nu ar avea atribuțiuni să-și execute hotărârile sale; că această situație este în Franța, unde tribunalul comercial, din cauza modului special de organizare nu poate să-și execute hotărârile sale; că însă la noi, unde instanța comercială, care nu are o organizare deosebită, poate să-și execute hotărârile lor, poprirea se va putea face de această instanță, fiindcă prin această poprire, instanța își execută titlul emanat dela ea;

Considerând că soluția aceasta înlătură și unele inconveniente, cari s'ar produce, dacă se admite părerea că popririle executorii se încuviințează numai de secția de notariat;

Că într-adevăr pe calea contestației la executare s'a admis că se poate discuta, dacă a fost bine sau nu pusă formula executorie pe hotărâre sau titlu; că discuția aceasta se poate face și pe calea contestației la poprirea executorie, fiindcă și în această situație este vorba tot de o execuție;

Că luând cazul unei cambii sau bilet la ordin girat, care se investesc de acest tribunal, debitorii de regres ar putea pe calea contestației la poprire, să ridice chestiunea, că formula executorie nu se pune pe efectul cambial, fiindcă el nu a fost protestat, sau protestul nu a fost valabil făcut; că hotărându-se că poprirea se poate încuviința de secția comercială, acea secție va discuta, dacă investirea a fost bine sau nu făcută; că în soluția contrară ar trebui ca tribunalul de notariat, care înființează poprirea să discute și această contestație la poprire; că însă tribunalul de notariat nu va putea să cerceteze dacă a fost bine sau nu încuviințată formula executorie, fiindcă ea nu a fost încuviințată de acel tribunal; că inconvenientul acesta nu se mai produce, dacă poprirea executorie se încuviințează prin mijlocirea secției comerciale dela care emană titlul investit cu formula executorie;

Având în vedere că din cele expuse stabilindu-se că această secție poate să încuviințeze o poprire executorie, în cazul acesta cererea făcută de Theodor C. Lipatti în calitate arătată mai sus, prin care solicită înființarea unei popriri pe baza unei sentințe comerciale, investită cu formula executorie de această secție, urmează a se admite fără cauziune conform art. 455 pr. civ.

Pentru aceste motive, ordonăm, admitem cererea, etc.

(ss) Hariton Udrea.



## JURISPRUDENȚA STREINĂ REZUMATĂ

CASAȚIA ITALIANĂ, I, 11 Martie 1936

*Fraudă și simulație. Act scris cerut ad substantiam. Proba simulațiunii. Act public. Forța probantă. Inceput de probă scrisă. Confesiune.*

Proba simulațiunii nu trebuie să rezulte numai din o contra declarațiune, putând fi făcută după regulile dreptului comun; chiar dacă este vorba despre un act pentru care legea cere un act **ad substantiam**, proba cu martori este admisibilă.

Pe când conținutul intrinsec al faptelor și convențiunilor confirmate de ofițerul public (magistrat) prin actul public, că sau săvârșit înaintea lui, poate fi dovedit ca neadevărat prin mijloace ordinare de probațiune, obiectivitatea faptelor și convențiunilor, atestate în existența lor de funcționarul instrumentator, ca fiind cunoscute de el **de visu et auditu**, poate fi înlăturată numai prin înscrierea în fals (Massim. Foro italiano, 1936, p. 170).

CASAȚIA ITALIANĂ, I, 11 Martie 1936

*Cesiune de drepturi litigioase. Condițiuni. Efecte.*

*Cesiune de patrimoniu succesoral. Drepturile creditorilor.*

Cesiunea unui drept litigios, îndreptățește pe cesionar să se substituie cedentului în proces, în starea și în instanța în care se află. Însă pentru ca cedentul să fie liberat și deci scos din cauză, e necesar consimțământul tacit sau expres al celeilalte părți litigante. În lipsa adeziunii, cesionarul trebuie să continue procesul și față de cedent care va continua să răspundă față de cealaltă parte de obligațiunile sale, cu dreptul pentru cedent de a se întoarce contra cesionarului, în puterea contractului de cesiune.

Cesiunea unui drept litigios se deosebește de cazul continuării procesului cu altă persoană în urma unei întâmplări și independent de voința părților cum ar fi cazul succesiunii.

Calitatea de erede nu se transmite prin convenție ci numai patrimoniului ereditar. Cesiunea patrimoniului, nu transmite și calitatea de succesor cu titlu universal al cedentului, ci aceea de succesor cu titlu particular, limitată la obiectul convențiunii.

Când cesiunea se referă la întreg patrimoniu sau o parte din el, ea constituie un negoi complex, cuprinzând activul și pasivul succesiunii și deci atât drepturile cât și obligațiunile față de creditorii care însă dacă au interes să păstreze pe erede ca debitor, pot să refuze adeziunea lor la cesiune (Massim. Foro italiano, 1936, p. 171).

CASAȚIA ITALIANĂ, II, 11 Martie 1936

*Societate anonimă. Bilanț. Sumă înscrisă la debit. Efecte.*

Bilanțul unei societăți anonime are de scop să demonstreze soților cinstita funcționare administrativă a societății și să procure terților în raporturile lor cu societatea, informațiuni și garanția de regularitate în operațiunile sociale în care ei sunt interesați.

De aci rezultă că terțul poate să constate din bilanț existența unei datorii a societății și să dovedească cu martori că el este titularul creditului dacă din bilanț nu rezultă aceasta.

Totuși din faptul că o societate a înscris în bilanț o sumă ca fiind datorată unui terț, nu se poate deduce că societatea a recunoscut această datorie a sa față de terț, în așa fel încât să-i fie interzis să se opună dacă a fost chemată în judecată pentru plată, contestând existența acelei datorii sau quantumul ei (Massim. Foro italiano, 1936, p. 174).

CASAȚIA ITALIANĂ, III, 10 Martie 1936

*Concurență nelegală. Firmă și nume comercial. Societate în nume colectiv disolvată. Noui firme. Denumirea de succesori ai firmei încetate.*

Acțiunea de concurență presupune că reclamantul este titularul dreptului de a se folosi în mod exclusiv la o anumită denumire, firmă, semn distinctiv al unui produs și că este împiedicat în exercițiul legitim al acestui drept de un alt comerciant în mod abuziv, prin aceea că și-a însușit total sau parțial unele din aceste elemente pentru exercițiul aceleiași comerț, producând confuziune subiectivă sau obiectivă între produse ceea ce atrage o parte din clientela celui comerciant.

Foștii soți ai unei societăți colective disolvate, care a exercitat comerțul sub o firmă determinată, pot să indice în noile lor firme, raportul pe care ei l-au avut cu firma încetată, numindu-se de exemplu „foști soți”; însă nu se pot numi succesori ai firmei încetate dacă prin actul de disolvare al societății nu se stabilește un raport de succesiune (Massim. Foro italiano, 1936, p. 169).

CASAȚIA ITALIANĂ, III, 11 Martie 1936

*Mandat. Privilegiul și dreptul de retenție al mandatarului. Revocarea mandatului.*

Încetarea mandatului (în speță prin revocare) nu stinge privilegiul creanțelor pe care mandatarul le are față de mandante, cât timp rămâne în posesia lucrurilor asupra cărora se exercită acest privilegiu, și aceasta pentru că privilegiul este acordat de lege din cauza titlului creditului, care rămâne neafins deși mandatul a fost revocat. Același principiu se aplică și în privința dreptului de retenție al mandatarului (Massim. Foro italiano, 1936, p. 174).

CAS. FR. sect. crim., 2 August 1935

*Părăsirea familiei. Delict făptuit. Rate neplătite. Plata în cursul instanței. Ineficacitate. Art. 454 c. pen. rom. aplicat.*

Vărsarea ratelor rămase neplătite ale pensiei făcute de inculpatul de părăsire de familie, în cursul procedurii, nu poate să ducă la dispariția infracțiunii făptuite, nici nu poate stinge acțiunea publică îndreptată împotriva lui (Dalloz, hebdom., 1935, p. 493).

C. APEL PARIS, 8 Noembrie 1935

*Asigurarea creditelor comerciale. Debitor ungur. Decret ordonând plățile creditorilor străini în monedă depreciată. Cazuri intrând în prevederile poliței. Tranzacție acceptată de creditorul francez cu aprobarea societății de asigurare. Condamnarea la indemnizarea asiguratului pentru pierderea suferită.*

Atunci când, într-o poliță de asigurare-credit, e stipulat că societatea de asigurare garantează asiguratului „rambursarea pierderilor definitive pe care acesta le-ar putea suferi după urma faptului unuia sau mai multora dintre clienții sai, figurând în anexele poliței” „și că „va fi considerat ca insolubil orice negustor „declarat pe cale de judecată în stare de lichidare judiciară sau faliment în Franța, sau într-o stare analoagă lichidării judiciare sau falimentului în alte țări, sau încă orice negustor care a beneficiat cu consimțământul societății, fie de un concordat amabil și preventiv al falimentului, fie de o lichidare judiciară”, asiguratul e în drept de a se folosi de această clauză și de a cere societății garanția stipulată în cazul în care unul din debitorii săi stră-



mi (ungur în speță) nu și-a plătit datoria la scadența convenită pe baza decretelor guvernului sau obligând pe toți supușii de a se libera față de creditorii lor streini într-o monedă al cărei curs era cu mult superior cursului real și în care asiguratul, după aprobarea asigurătorului său, a primit propunerile de plată făcute de debitor în conformitate cu zisul decret.

Enumerarea făcută de poliță, a cazurilor de insolvabilitate prevăzută, nefiind limitativă, nu are nicio importanță că imposibilitatea de a plăti, în care se află debitorul, provine dintr-o slăbiciune individuală sau dintr-o criză economică dând naștere unei reglementări a monedelor, din moment ce, singure, sunt expres excluse dela garanție accidente putând proveni din războaie, revoluții, insurecțiuni sau cataclisme.

De altfel, față cu creditorul francez, iar nu față cu debitorul străin, trebuie apreciată încetarea plăților acestuia. Societatea de asigurare n'are dreptul să opună cererii de acceptare de către asigurat a tranzacției propuse de debitor, dacă ea l-a sfătuit s'o accepte pentru a evita un nou risc eventual.

În consecință, Societatea de asigurare trebuie să, fie condamnată la a garanta asiguratului pierderea pe care i-a cauzat-o tranzacția (Gaz. Trib., 18 Dec. 1935).

#### CURTEA DIN RENNES, 5 Decembrie 1935

##### *Responsabilitatea medicului din cauza aparatelor pe care le utilizează.*

Chestiunea supusă judecării a fost dacă un medic răspunde de aparatele de radioterapie, pe care le utilizează. Acțiunea a fost bazată pe art. 1384 c. civ. fr. (1000 c. civ. rom.). Curtea a statuat, că între medic și bolnav a intervenit un contract, în care medicul își ia angajamentul, în schimbul remunerației, de a da îngrijiri bolnavului, iar acesta acceptă tratamentul, așa cum îl comportă aplicația aparatului. Riscul rezultând din întrebuințarea normală a aparatului fiind acceptat de bolnav, acesta nu are să ceară socoteală medicului decât de buna funcționare a aparatului, de întrebuințarea lui regulată și prudentă, de absența oricărei absențe sau neglijențe, iar nu de lipsurile întotdeauna inerente la terapeutică cea mai judicioasă (Din Rev. trim. de dr. civ. 1936, nr. 1, pag. 186).

NOTA. — Într'un important studiu, publicat în primul număr al Rev. trim. de dr. civil pe anul 1936, d-l Henri Mazeaud încearcă o nouă clasificare a obligațiilor. Criteriul acestei clasificări este sprijinit pe studiul conținutului obligațiilor.

Obligațiile, în această clasificare, se împart în „obligatii determinate”, și „obligatii generale de prudență și diligență”.

Această clasificare a fost întrezărită mai de mult. D-l Demogue este însă cel care a atras luarea aminte asupra ei. În opera sa *Traité des obligations*, el a arătat interesul pe care-l are distincția între „obligatia de rezultat” și „obligatia de mijloace” (v. T. V, nr. 1237 și T. VI, nr. 599). În obligația de rezultat debitorul se angajează la un act determinat. În obligația de mijloace el se angajează la o bună comportare, pentru a ajunge la rezultat.

Deoarece clasificarea arătată, se bazează pe cercetarea conținutului obligațiilor, se va cerceta legea, în obligațiile legale, pentru a vedea dacă avem o obligație determinată sau o obligație de prudență și diligență, iar în obligațiile contractuale, se va cerceta conținutul contractului.

Astfel în materia obligațiilor legale, la delict și quasi-delict, art. 998 c. civ. și 1000 c. civ. au câmpul

lor de acțiune bine precizat. Art. 998 c. civ. creează o obligație de prudență și diligență. Art. 1000 c. civ. creează o obligație determinată.

În materie contractuală de asemenea, dacă părțile nu au fost destul de lămurite, se va recurge la dispozițiile legale supletive, pentru a ne edifica asupra obligațiilor.

Se poate întâmpla ca cercetarea legii sau a contractului să nu ne ducă la o precizare asupra acestor obligații.

Pentru a vedea ce fel de obligații avem, în cazurile acestea vom recurge la regulile de interpretare prevăzute în cod.

Ideile expuse, care rezumă cu totul sumar studiul d-lui Mazeaud, arată importanța acestei clasificări.

Studiul responsabilității este strâns legat, de felul cum este privită o obligație. Căci dacă obligația este determinată, responsabilitatea există, prin simplul fapt că obligația nu este îndeplinită. În cazul obligațiilor de prudență și diligență, pentru existența responsabilității nu este suficientă să se cerceteze rezultatul. Trebuie să se cerceteze cum s'a comportat agentul. Dacă el a lucrat fără prudență și diligență, el este responsabil. Dacă nu i se poate imputa lipsa de diligență și prudență, responsabilitatea nu mai poate să apese asupra lui.

Principiile acestea și-au găsit aplicația în speța mai sus rezumată. În fața Curții din Rennes s'a pus chestiunea, dacă un medic poate să fie răspunzător pentru întrebuințarea aparatelor medicale. Pe bună dreptate Curtea a statuat, că medicul nu putea să fie răspunzător decât numai dacă nu ar fi cercetat buna funcționare a aparatului, dacă nu l-ar fi întrebuințat regulat și prudent, sau dacă ar fi avut vreo absență sau neglijență.

Medicul nu s'a angajat la un act determinat. El s'a obligat de a lucra cu prudență și diligență în vederea însănătoșirii bolnavului. Dacă această prudență și diligență este observată, medicul nu poate fi responsabil.

HARITON UDREA  
Magistrat

## CATRE D-NII ABONAȚI

D-nii abonați ai Revistei sunt rugați stăruitor să achite abonamentul la timp, conform mențiunei de pe copertă, fără a aștepta alte înștiințări personale cari, pe lângă că sunt costisitoare, cer și timp.

Plata se poate face, fie prin mandat poștal direct la Administrația Revistei, str. Artei nr. 5-București, fie prin încasatorii noștri împuterniciți cari sunt: d. Mihail Stama pentru provincii, și d. C. Petculescu pentru Capitală cărora rugăm, a li se acorda toată atențiunea când se prezintă în numele nostru.

Când plățile se fac prin încasatorii noștri sus arătați, d-nii abonați sunt rugați să le ceară chitanțe, din chitanțierele purtând stampila administrației, pentru orice sume plătesc, iar când plățile ni se fac prin mandate poștale, trimițătorii sunt rugați să arate pentru care anume revistă și pe ce anume timp plătesc abonamentul indicând și nr. partidei din registrele noastre.